ԺԱ. ՏԱՐԻ 3085 | ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 12 ՄԱՐԵՐԻ 4386 | 19 ՄԱՅԻՍ 1894 | 26 ԶԻԼ-ԳԱՏԷ 1311 | ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դանեկան արժէք	150
»	»	Վեցամսեայ	75
»	»	Եռամսեայ	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան		56
»	»	Վեցամսեայ	28
Ընծիր թուղթի վրայ մասնաւոր		Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախք		Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ

ԱՄԲՐՈՒԱԶ ԹՈՄԱ. — ՇԱՐԼ ԿՈՒՆՈՅԻ ՅԱՋՈՐԴԸ

Քանիցս խօսուեցաւ Արեւելքի մէջ Միյնոնի հազարերորդ ներկայացման վրայ և այն առթիւ մի քանի յօդուածներ ալ հրատարակուեցան։ Ներուի և ինձ իմ նուէրս բերել Բարիզու երաժշտական դպրոցին արդիւնաւոր տնօրէնին որ ստացաւ Գունոյ Լէյէոնի առաջին աստիճանը։

Մայիսի 3/15ի երեկոյթը ոչ միայն ի պատիւ Ամբրուազ Թոմայի կազմակերպուած հանդէս մը եղաւ, այլ Օբէրա-Գոմիք թատրոնին համար ալ որ, հակառակ ոմանց արհամարհանաց, միշտ կենդանի ասպարէզ մ'է օբէրա-գոմիք-ներու համար։ Քսան տարիէ ի վեր նոյն թատրոնի մէջ յաճախագոյն ներկայացուած երգախաղերն են Միյնոն և Լը Բրէ օ Գլէր, որոց առաջինը մինչեւ հիմա հազար անգամ և երկրորդը հազար հինգ հարիւր անգամ ներկայացուած են։ Լը Բրէ օ Գլէր առաջին անգամ երգուեցաւ ի 15 դեկտեմբեր 1832. Լը Տոմինօ Նուար, որ 1825ին գրուած է, 1600 անգամէ աւելի թատերաբեմ ելած է։

Ահաւասիկ ցուցակ մը յորում նշանակուած են, մինչեւ 1893 Ամբրուազ Թոմայի բոլոր երգախաղերու ներկայացմանց վիճակագիրը։

Օբէրա-գոմիքներ. — Լը Տօրէադոր (1837) 187 անգամ։ Լը Բերէ-քէն տը լա Ռեժանս (1838) 37 անգամ։ Լը Բանիէ Ֆլէօրի (1839) [illegible]

[illegible]

հնչան կէտեր երգախաղերու աշխարհին մէջ, և նոյն ժամանակի երգահանք յիշեալ ազդեցութեամբ ներշնչուեցան, նոյնպէս և Ամպրուազ Թոմա։

Սորա գրուածներու մէջ կը գտնուին շատ թեթեւ եղանակներ և ձայնամարզեր, բայց նաեւ բանաստեղծական և թատերական զգացմանց նուրբ և ճշմարիտ գիտակցութիւն։ Սորա երկասիրութեանց մէջ երգը յաճախ լաւ կը յար- [illegible]

[illegible] գրած են։ Լը Սոնժ Դ'Իւն Նիւի Դ'Էթէ առաջին և երկրորդ արարուածները (խաղի տեսակէտով) կը վնասեն ամբողջ երկասիրութեան։ Իսկ Բոէչէի խաղը շահեկանութենէ զուրկ է։

*
* *

Ներկայ ամսոյ 8ին Ֆրանսայի Գեղարուեստից Ակադեմիան ընտրեց Շառլ Կունոյի յաջորդը։ Ֆոտորէի հեղինակին ամբողջ վիճակեցաւ Թէօտոր Տիւպուայի որ լուրջ և ժրաջան երաժիշտ մ'է։ Բարիզու լրագիրները համակրանօք կը խօսին նորա ընտրութեան վրայ, քանզի նոր ակադեմականը յոյժ կը յարգէ իւր արուեստը. շատ խղճաւոր և փորձառու դասատու մ'է. պարզ և ուղղամիտ մարդ. իւր անձին համար խիստ, այլ ներողամիտ այլոց նկատմամբ։

Պ. Թէօտոր Տիւպուա, որ գրեթէ յիսունը եօթը տարեկան է, երկայնահասակ, վտիտ, գունատ, համեստ, պատուաւոր և յոյժ աշխատասէր անձ մ'է։ Մաոն գաւառի Ռօմէ քաղաքը ծնաւ։ Բնաւ նպատակ չէ ունեցած ունկնդիրները ապշեցնել։ Նախ և առաջ կը ջանայ որ ինքը գոհ ըլլայ գրութիւններէն, որով մինչեւ հիմա հասարակութեան ընծայեց ինչ որ բոլորովին գոհացուցեր էր զինքը։ Ցայտնի է որ այս գովեստը ամէն երգահաններու չտրուիր։

Պ. Տիւպուա աշակերտեցաւ Բարիզու երաժշտական դպրոցին ուր կը դասախօսէ բազում տարիներէ ի վեր։ Համաձայնութեան դասատուն եղաւ Պազէն, երգեհոնի Պնուա, ձայնագրութեան Ամպրուազ Թոմա։ 1861ին Հռոմայի մրցանակին արժանացաւ Աթալա ուղղուած երգին համար։ Վեց տարի ետքը Սէնթ-Քլօթիլտ եկեղեցւոյ երգապետ կարգեցաւ։ Ապա Սէն-Սաէնսի յաջոր-

ղեց Մատլէնի տաճարը մեծ երգեհոնը ածելու պաշտօնով։

Իր հեղինակութիւնները, յորս [illegible], և նուագահանդէսի հատուածները ազնուա- [illegible]

ՔԱՐՈԶԻ ՄԸ ԱՌԹԻ

[illegible]

գրութեան արժանի է։

Քաղաքիս բողոքական հայ հասարակութեան նորեկ քարոզիչը՝ Գրիգոր պատուելի, բեմբասացի համբաւ մը ունի տեղւոյս բողոքականաց մէջ։ Անցեալ կիրակի օր ուղեցի գաղափար մը ստանալ, ներկայ գտնուեցայ իւր մէկ քարոզին։ Պատուելին կարճահասակ և թիկնեղ ծերունի մ'է տարիներու բեռան տակ կքած, սպիտակահատ մազերով ու մօրուօք, որ տակայն կը պահէ տակաւին կորովը ձայնի մը իր ձայնին ու շարժմանց մէջ։ Խօսելու մեծ ընդունակութիւն կը ցուցնէր պատուելին որ երկու ժամէ աւելի խօսեցաւ միեւնոյն ոգեւորութեամբ, և ի բաց սռնալ իւր ընտրած բնաբանի նիւթն, որուն վրայ այլ եւս չանդրադարձաւ, ամէն տեսակ նիւթի վրայ ակնարկ նետեց, ամէն կարգի կարեւոր ու անկարեւոր հարցեր իր ուսումնասիրութեան առարկան ըրաւ, զանազան առտնին ու ընկերային խնդիրներ շօշափեց, առանց ի նկատի առնելու թէ այդ ամէն խնդիրներն իրարու հետ առնչութիւն ունի՞ն կամ ոչ, և թէ ինք որչա՛փ սկար ձեռնհասութիւն ունի զանոնք քննելու և անոնց մասին ո՛և է վճիռ արձակելու։ Ու այսպէս եկաւ հասաւ ապա թաւիլ մեր եկեղեցւոյն վրայ և չը նայելով իւր անհամեմատ փոքրկութիւնն այդ հաստահիմն ու հսկայակապ շէնքի գարաւոր մեծութեան առջեւ, սկսաւ ծիծաղելի բացատրութիւններով քննադատել այդ սրբազան եկեղեցւոյն կարգերն ու կանոնները, նուիրական ծէսերն ու արարողութիւնները եւայլն։

Այս քննադատութեան մէջ իրենց բաժինը ունեցան նաեւ մեր սուրբերն ու սրբավայրերը, ժողովրդական և մանաւանդ կանացի մոլեռանդութիւնն դէպ ի այդ հասարակ մեռելներն ու անշունչ քարերն ու փայտերը։ Մատա՛ղն ու խո՛ւնկը, մո՛մն ու երգեցողութի՛ւնք եւս քըմահաճոյ ձեւերու տակ նկարագրուեցան այդ ծերունւոյն կողմանէ։ Եւ տակաւին բաւ չհամարելով դէպ ի մեր դարաւոր եկեղեցին ու անոր թանկագին սրբութիւններն ուղղած այդ սլաքները, մէկ մէկ կըռապաշտներ չինեց այդ եկեղեցւոյ պատկանող բոլոր զաւակները, և մանաւանդ ըրաւ բողոքականութիւնն եկեղեցւոյ, երբեւ անքոյթ նաւահանգիստ ուր կ'ուզէր առաջնորդել մոլորեալներն՝ ի մերձոյ արձակ համարձակ հրաւէր կարդաց իւր հօտին որ այդ կորսուեալ հոգիներու փրկութեան համար ամէն ճիգ թափեն, «մանաւանդ, ըսաւ, ներկայ բարեպատեհ առթին մէջ, ուր սովը շատ մը թշուառներ բերած է ու պիտի բերէ բազխելու ձեր գթութեան դռները։»

Բարեբաղդաբար անցած է ժամանակն իր ստանձնած մոլեռանդ դերին, որ ծաղր ու արհամարհանք միայն առաջ կը բերէ։

Ինչ որ ալ խօսին ու գործեն ինք ու իւր նմանները, իրենց խօսքերն ու գործերը պիտի միան միշտ ձայն բարբառոյ յանապատի, զի մենք կապուած ենք ու պիտի մնանք առ յաւէտ հաւատարիմ, ընդ քաղցր հովանեաւ մեծամօր Մայր Պետութեան, մեր նախնական սրբազան եկեղեցւոյն, անոր ամէն կարգի սրբութեանցն ու աւանդութեանց, անոր երանելեաց պաշտելի յիշատակին ու մինչեւ իսկ անոր նուիրական քարերուն ու փայտերուն։

Աւելի սակայն պարտք կը դնէ մեր վրայ մեր հոգեւորականաց մասնաւոր ուշադրութիւնն հրաւիրել դէպ ի այդ կարգի անձանց ընթացքն, որք ցաւալի է որ ներկայ սովի պարագային՝ աղքատաց ողորմութիւն բաշխելու հնարքին դիմած՝ (այդ ողորմութիւնը Ամերիկայէն հասած է) անոնց մարմինը ապրեցնելու պատրուակին ներքեւ անոնց հոգիները կարծեցեալ փրկութեան համար եւս սկսած են ճիգեր թափել։ Հարկ անհրաժեշտ է որ մեր եկեղեցականք ամէն ժամանակէ աւելի շրջահայեաց լինին եւ կատարեալ անձնուիրութիւն ցոյց տան դէպ ի իրենց հոգեւոր հօտն, որ մի՛ գուցէ գրաւուին այնպիսեաց, որք սկարանան ու մոլորին յանդգնօս անոնց շողոմիչ ու խաստմնալից խօսքերէն։ Մ. Մ. Զ.

Կարին, 7 մայիս

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺՆԵՐԸ
Ի ՎԵՆԵՑՈՒԷԼԱ

Մանրամասն տեղեկութիւններ կը պակսին այն երկրաշարժին վրայ որ աւերակներով ծածկեց Վենեցուէլան և մասնաւորապէս Անտեաններու պետութիւնը (Հար. Ամերիկա), նոյն Հանրապետութեան արեւմտակողմը, Քոլոմպիոյ սահմանագլուխներուն վրայ, և Մարաքայպօ ծոցին շրջականները։

Հեռագիրն, իր համառօտ կարճութեանը մէջ, ծանոյց թէ վեց քաղաքներ, ընդ որս Մերիտա, Լակունիլլա, Տարօբաւա, Սանդա-Քրուզ այլ եւ կոյտ մըն են փլատակներու. անոնցմէ մէկը, Լակունիլլան, ամբողջովին անհետ եղեր է լճի մը ջուրերուն տակ, և բազմաթիւ բնակիչներ կորեր են բնութեան այս յեղաշրջումին մէջ։

Այս աղէտին վրայ գաղափար մը կազմելու համար, պէտք է յիշել աւերուած երկրին կացութիւնն ու տեղագրութիւնը։

Անտեան դաշնակցային պետութեան մէջէն կ'անցնին երկու զուգահեռաձիգ լեռնաշղթաներ որք Սիէրա-Նեւատա կը կոչուին՝ իրենց 4500 մեթր բարձրութեամբ գագաթները յաւերժական ձիւներով ծածկուած ըլլալուն պատճառաւ։ Այս դաշտուած ներքնահրային կազմութիւն ունի, թէեւ վառ հրաբուխ բնաւ չի կայ։ Հին ժայթքումներու հետքեր կը գտնուին սակայն, մանաւանդ դէպ հարաւ, ի Սան-Ճուան-տը-լօս-Մօրոս։

Ասկից զատ, երկրին մէջ բազմաթիւ աղբիւրներ կան կանգրանային՝ պուէօ ալ-քօ-Հէֆրօ անուն, զորս բնակիչները կը գործածեն՝ ճարպի հետ խառնելով՝ չոգենաւերը կոլաֆաթելու (քալաֆաթ) համար. կան նաեւ տաք ջրի աղբիւրներ, որք կ'ապացուցանեն թէ այդ կողմերը ենթակայ են հրաբխային յարատեւ, այլ թագուն ներգործութեան մը։

Երկու զուգահեռայիծ լեռնաշղթաներուն միջեւ կը գտնուի սարահարթ մը, Բոլիւարօ, որուն կեդրոնը կը բարձրանայ Մերիտա քաղաքը, տանիօք Սանթիակօ-Լօս-Բաալլերոս։ 300 մեթր վարօք կը թաւալի Շամա, Մարաքայպօին մէջ թափելով։

Աւելի հիւսւն, դէպ արեւմուտք, այս քաղաքէն 25 քիլոմեթր անդին, կը գտնուի Լանկունիլլան, Շամայի աջ ափին վրայ, և ճահիճի մը մօտ, ուսկից հընդիկները աղ մը կը հանեն որ տեսակ մը [illegible] է։

Բոլոր այս դաշտը, հովիտը կամ սարահարթը, — վասնզի այս ամենն ալ է միանգամայն, իր ձեւովը ու ընդարձակութեամբը, — լճային է, ինչպէս ցոյց տուած է տօքթօր Հերման Քարսթէն իր Երկրաբանական [illegible] Քոլոմպիոյ հեղինակութեանը մէջ։

Այս է որ մինչեւ մէկ առիթան կը բացատրէ նախնական ձեւին վերադարձը արդի յեղաշրջման մէջ։ Ո՞վ գիտէ թէ Շամայի ընթացքը մէկէնիմէկ չէ ընդհատուած ներքնահրային խառնակութենէ մը և թէ իր հեղեղավազ ջուրերը սարահարթը ողողելով՝ անհուն լիճի մը չեն փոխած զայն։

Արդէն քառասուն տարիէ ի վեր կը գիտուէր որ Լակունիլլայի այդ ճահիճին մակերեսը կ'իջնէր, և կը գուշակուէր թէ օրին մէկն անհետ պիտի ըլլար։

Բնութիւնը, երբեմն անողորմ, այսպէս անօրինէր է եղեր. իր լուռ ու մունջ քանդումը մէկ քանի վայրկեանի մէջ վերականգներ է։

Արդ, դիւրին է երեւակայել թէ ի՛նչ եղած է Մերիտայի եւ Լանկունիլլայի բնակիչներուն ահաբեկումը՝ զգալով հողին դղրդիլը իրենց ոտքերուն տակ, ջուրերուն յեղակարծօրէն յարձակումը դէպի իրենց բնակարանները, մօտակայ լեռներուն պարը ծօծանակի շարժումով, անոնց կողերուն ճեղքուիլը որոնցմէ ահագին ժայռեր կը գահավիժէին, ամէն բան ջախջախելով իրենց ճամբուն վրայ, և սեպելը ու անանցանելի անհուն այդ ձագարին բոլոր բացուածքներուն գոցուիլը։

Արդէն այս սարսափելի տակնուվրայութիւնները միայն հիմակ չեն որ տեղի կունենան։ Երկար ատենէ ի վեր Հումպոլդ Վենեցուէլան նշանակած է իբր նախապատրաստուած երկիր մը հրաբուխներու։ Առանց խօսելու 1812ի յեղաշրջութեան վրայ, — ամենէն ծանօթը, և 1875էն ետք ամենէն ժամանակակիցը, — որ հիմնայատակ կործանեց Քարարաքը, աւելի քան 12,000 բնակիչ իր փլատակներուն տակ թաղեց եւ որ քաղաքին բոլորտիքն հետքեր թողած է. տակաւին կ'երեւան խորունկ, լայն և քանի մը հարիւր մեթր երկայն ճեղքուածներ։ Պատմութիւնը պահած է յիշատակն 1550ի և 1766ի երկրաշարժներուն Քումանայի երկրին մէջ, աւելի մօտ Սիէրա-Նեւատայի։

1550ին, ծովը յանկարծ 6 մեթրէն աւելի բարձրացաւ, խուժեց Քումանայի միջնաբերդին վրայ ու բոլոր շէնքերը հիմնովին խորտակեց։ 1766ին, նոյն քաղաքը շիւղի մը պէս ցնցուեցաւ և ամբողջովին կործանեցաւ։ Աւելի քան մէկ տարի, գետինը ատեն ատեն երերայ հիւսիսէն դէպ հարաւ և աղէտէն ողջ մնացող բնակիչներն ի փախուստ դարձուց։

Բայց Սիէրա-Նեւատան աւերող երկրաշարժներուն ամենէն սոսկալին պատահեցաւ 1644ին։

Իրիկուան ժամը տասնին տեղի ունեցաւ, առանց կանխանշանի։ Գեղեցիկ լուսնաշող գիշեր մը, յանկարծ հրէշային մռնչիւն մը լսուեցաւ գետնին աղիքներէն, որուն անմիջապէս յաջորդեց ահեղ ցնցումներ։

«Ծայթիւնը այնքան բուռն եղաւ, կ'ըսէ սպանիացի պատմագիր մը, որ կարծուեցաւ թէ Սիէրան պայթած, փըշրուած էր. ցնցումն այնքան սաստիկ եղաւ որ թուեցաւ թէ գետինը ջարդուկոտր կըլլար»։

Շէնքերը սարսեցան վերէն վար. շատեր աւերակներու կոյտ մը ձեւացուցին անմիջապէս. ահագին ժայռեր բրդան շրջակայ լեռներէն և ահարկու սոսոսումներով հեռուն արձակուեցան գերմնական զօրութեամբ մ.։ Վայրկենապէս երկինք ծածկուեցաւ թանձր խաւարով, չգիտցուիր ի՞նչ պատճառաւ, մինչ փլչող շէնքերուն փոշին օդը կը լեցունէր մթին ամպերով ու շնչառութիւնն անկարելի կ'ընէր։

Այս երկրաշարժը երեք վայրկեան տեւեց. յանկարծակիի բերած էր ժողովուրդը. առաջին ցնցումներուն՝ շատ քիչ մարդիկ կրցան խոյս տալ մութին և փլատակներուն մէջէն որք փողոցները կը խափանէին։ Գրեթէ բոլոր տղաքներն ու կիները կորան թաղուելով աւերակներուն տակ կամ ջախջախուելով պատուհաններէն ու դռներէն փախած ատեննին։ Ամէն կողմէ վիրաւորեալներուն ու կիսամեռներուն ողբ ու կոծը միայն կը լսուէր, և ընդհանուր այդ խառնակութեան մէջ ոչ ոք կը համարձակէր շղթայազերծ տարերքին դիմադրաւել՝ օգնելու համար իր նմանին։

Յաջորդ օրը, քաղաքին երեւոյթը ահուելի էր. սակաւաթիւ ողջ մնացողները ոչ խմելիք ունէին, ո՛չ ուտելիք. առանց զբաղելու մեռեալներով ու աւերակներով, իրենց բնակարաններուն ձայնին անգգայ, ամէն բան լքելով, սկսան խոյս տալ այդ անիծեալ տեղէն դէպ ի Սան-Քարլօս։ Քանի մը տարի ետքը միայն, երբ աղէտին յիշատակը քիչ մը մոռցուեցաւ, սկսան տակաւ բնակել սարահարթին ճամբան և նոր քաղաք մը շինելու ձեռնարկել։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔԻ» (5)

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ՏԺԳՈՅՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ
ԽԵ՛ՆԴ Է

—Բայց տիկին տ'Էսխիլօ չէ՞ր հագուած։

—Տիկինը չպիտի գար երեկոյթին։

—Ինչո՞ւ։

—Իր Անթոնիօ զաւկին պատճառաւ որ քիչ մը հիւանդ էր։

—Ի՞նչպէս նշմարեցիր Պ. տ'Էսխիլօի բացակայութիւնը։

—Շատ պարզ է։ Ամէն առտու, ժամը հինգին սովորութիւն ունիմ պարոնին սենեկին կրակը վառելու և գաւաթ մը թէյ տանելու իր անկողինը։

«Երբ այս առտու ներս մտայ, ոչ ոք կար և անկողինը աւրուած չէր։ Գիտնալով որ Պ. դատախազին տունն է, հոգ չըրի և տիկինին իսկ իմաց չտուի։ Պ. տ'Էսխիլօ ամէն օր չափազանց աշխատելուն՝ իրաւունք ունի երբեմն ուշարձանալու։

—Պ. տ'Էսխիլօն իմ տունս չեկաւ, ըսաւ Պ. Միշէլիէ չոր ձայնով մը, ժեռօտի վերջին խօսքերէն նեղանալով։

—Այն ատեն, պարոն, բան մը չեմ կրնար ըսել... բայց եթէ տէրս ձեր տունը հանդէսի չէ եկեր, ուրիշ տեղ գացած ըլլալու է... սակայն, երբեք անկէ անկարգութիւն չըներ։

Երկու դատաւորները լուռ մնացին։

Խնդիրը յայտնապէս կը կնճռոտէր։

Հիմակ, գիշերուան պէս, ա՛լ այնքան ստոյգ չէին թէ գործերնին երազակոծի մը հետ է։

—Տիկին տ'Էսխիլօ ելա՞ծ է։

—Կարծեմ։

—Կ'երթա՞ք կը նայի՞ք։

—Ի՞նչ ըսեմ իրեն։

—Թէ կը խնդրենք որ անյապաղ ընդունի մեզ...

—Երթամ իմացունեմ տիկնոջ։

Դատաւորները երկարօրէն սպասեցին։ Արդէն իսկ տարօրինակ կը գտնէին այդ տան լռութիւնն ու սենեկապանին երկար բացակայութիւնը, երբ այս վերջինն եբեւցաւ։

Խռոված կ'երեւէր։ Աչքերը մտահոգութիւն կ'արտայայտէին։

—Ու՞ր մնացիք։

—Ներեցէք... տիկինը ուղեց հագուիլ... պարտաւորեցայ սպասել... եկէք։

Առաջին յարկն ելան։

Ծառայապետին խուցը հրամցուեցան։

Գրեթէ անմիջապէս, մանկամարդ կին մը, չքեղ ու աննման գեղեցկութեամբ, յամրաքայլ, կարծես դանդաչելով, երեւան կուգար, շուրջն ունենալով երեք տղաքներ, Անթոնիօ իր որդին, Թրէս և Քըլէա, երկու փոքր երկուորեակներ երկքամեայ, որք զարմանալի կերպով իրարու կը նմանէին։

Ինքը, Լօռանս, բարձրահասակ էր, սքանչելակերտ իրանով։ Տժգոյն ու թխորակ, շատ անուշ սեւ աչքերով որոց պարկեշտ և ուղիղ նայուածքը անդիմադրելի յարգանք կ'ազդէր։

Եւ իր ազնուագիծ ու նրբին դէմքին հանգամանքն էր շնորհ ու բարութիւն. վեհ շնորհ մը, անսահման բարութիւն մը։

Անոր վրայ ամէն բան կը յայտնէր միթումն առողջութեան, կորովի, երանութեան ալ. և մանաւանդ սեւ վիշտ մը այս պահուս անշուշտ կը չարչարէր զինքը, վասնզի գրեթէ կը հեւար, երկար վաղքէ մը դարձածի պէս, աչքերը տարտամ սոսկում մը կ'արտայայտէին, երկար ձեռքերը կը բացուէին ու կը գոցուէին զգրգռուած ջիղերու ազդեցութեան տակ։

Եւ սակայն բնաւ չէր կորսնցուներ իր բարութիւնը, իր երկնային անուշութիւնը, որուն՝ երբ երկու մարդոց ներկայացաւ՝ անսահման արգահատանք մը խառնուեցաւ գոգցես։

Ոտքի կեցաւ, երկու ձեռքերն Անթոնիօի ուսերուն վրայ, մինչ Քըլէա եւ Տիան սիրունօրէն կը ժպտէին այցելուներուն ու կը ճանչնային ու կը սիրէին։

Ողջունեցին Լօռանսը եւ ներում խնդրեցին զինքն անհանգիստ ընելնուն։

Քիչ մը չփոթած էին մանկամարդ կնոջ առջեւ եւ կը քաշուէին հարցում ուղղելու, որ թերեւս պիտի լուսաբանէր տխուր ճշմարտութիւնը։

Միւս կողմէ կը նշմարէին տիկին տ'Էսխիլօի տարօրինակ երեւոյթը, անոր յայտնի յուզումը։

Ուրեմն այդ ճշմարտութիւնը ծանօթ էր անոր։

Պ. տը Մոնթէկլօն որոշեց խզել լռութիւնը։

—Տիկին, ըսաւ, անշուշտ գիտէք որ ձեր տունը ներկայացողները դատաւորներ են եւ ոչ թէ բարեկամներ։ Կը խնդրենք որ հաճիք ըսել մեզ թէ ի՛նչ եղաւ ձեր ամուսինը։

—Ամուսինս, պարոններ, երէկ մեկնեցաւ իրիկուան ժամը իննէն տասնի միջոցները, Պիրենեան լեռնցիի ծպտանքով, ներկայ գտնուելու համար ձեր հանդէսին, Պարոն Միշէլիէ։ Անկից ի վեր չտեսայ զինքը։

Ձայնը խռոված էր։

Դիւրագոյն ճիգ մը կ'ընէր չդողդղալու համար։ Եւ լեզուն յաճախակի չուրթերուն վրայէն կ'անցունէր որք կը չորնային անխոստովանելի անձկութենէ մը։

—Ներկայ չէր իմ հանդէսիս։ Ի՞նչ եղած կրնայ ըլլալ։

Իր տժգոյն երեսն աւելի տժգունեցաւ։ Սեւ աչքերը կը փայլէին, տենդավառ և մթին գիծով մը շրջանակուած, որ խոնջէնք, գուցէ արցունքներ, ապահովապէս անքնութիւն կը մատնէր։

—Պարոններ, ամբողջ գիշեր մը ժառժի բացակայութիւնը արդարեւ մտահոգիչ է ու անբացատրելի։ Ես նախանձոտ չեմ, վասն զի ապահով եմ ամուսնոյս սիրուն վրայ... Ուրեմն բնաւ չեմ զանգատիր այս բացակայութեանը վրայ, ես իր կինը, որ զայն կը սիրեմ ու կը պաշտեմ... Բայց ձեր հոս գտնուիլը, պարոններ, ցոյց կուտայ թէ ծանր պատճառներ կան։ Ու կը պաղատիմ ձեզ որ այս անստուգութեան մէջ չթողուք զիս։

Վար առաւ աչքերը։

Ծանրօրէն, ուժասպառ նստաւ։ Եւ միշտ, իբր թէ զայն պաշտպանելու համար, իբր թէ պատուար մը ձեւացնելու համար իրենց դիւրաբեկ ու շնորհալի մարմիններովը, երկու փոքր աղջիկները անոր քովն էին ժպտերես, անգիտակից իրենց անգլիական ձեւով ծփացող շրջազգեստներուն մէջ։

Անթոնիօ, ոտքի վրայ և ճակատը բարձր, կարծես կը փորձէր գուշակել թէ ինչ կ'ըսուէր ու ի՛նչ կը դառնար։

Մօրը վիշտը բնազդաբար կը զգար, և իր սեւ աչքերը իրենց բոցովը կ'որհամարհէին երկու մարդերը։

—Բաջաւորո եղէք, տիկին, ըսաւ Պ. տը Մոնթէկլօն։

Լօռանս գոցեց աչքերը. ճերմակ ու նուրբ ձեռքերը բռնեցին Քըլէան ու Տիանը, զանոնք մօտեցուցին իր սրտին, մինչ Անթոնիօ երկու բազուկներովը վիզին կը պլլուէր։

Եւ մանկամարդ կնոջ իր տժգունութիւնը, իր յուսահատութիւնը ծածկեց այդ սիրեցեալ գլուխներուն մէջ, ուր քիչ մը կը վերագտնէր իր փայլուն գեղեցկութիւնը ու բարութիւնը։

Պ. տը Մոնթէկլօն կը շարունակէր.

—Պատճառներ ունինք կարծելու թէ Պ. Ժօռժ տ'Էսխիլօ... այս գիշեր... զոհ եղած է... սպանութեան մը։

—Ժօ՛ռժ, ըսաւ մանկամարդ կինը խղդուկ ձայնով մը։

—Սոսկալի սպանութեան մը։

—Աւարտեցէ՛ք, աւարտեցէ՛ք, ըսաւ Լօռանս կիսամեռ։

—Սպանուեր է։

Տղաքները չէին հասկնար, բայց մայրն հեծեծանքներ ունէր կոկորդին մէջ, ակնարկը զարհուրագին էր, ուստի սկսան լալ, ձեռուըներն համբուրելով, անոր վրայ կախուելով, երեսը իրենց քաշելով և պռռալով։

—Մա՛յր, սիրելի մա՛յր, ո՞ւր է հայրիկը։

—Ա՛լ չպիտի տեսնէք զինքը, մրմնջեց Լօռանս մոլորագին։

—Ալ երբեք չպիտի տեսնենք...

—Երբէ՛ք...

Այն ատեն, աւելի սաստիկ լացին, միշտ առանց գիտնալու, առանց հասկընալու, մինչ Լօռանս կը մնար շլմոլած, ոչնչացած։

Եւ Պ. Միշէլիէ ու Պ. տը Մոնթէկլօն արագ, տարօրինակ, պերճախօս ակնարկ մը փոխանակեցին։

Այս ակնարկը ըսել կ'ուզէր.

—Գիտէ եղեր։

Լօռանս թոթովեց.

—Իմ խե՛ղճ Ժօռժս սպանուա՛ծ։ Մեծդ Աստուած։ Կարելի՞ բան է, պարոններ... Ապահո՞վ էք։ Դժոխային բան է... Ամուսինս թշնամի չունէր... Ո՞վ գործեց այսպիսի սոսկալի ոճիր մը...

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 19/31 ՄԱՅԻՍ, 1894

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԴՐԱՄԻ ՍԷՐԸ ՄԻՒՍ ՍԵՌԻՆ ՄԷՋ

Փոքր Ասիոյ կարեւոր քաղաքէ մը յարգոյ թղթակից մը հետեւեալը գրած է մեզ վերջին սուրհանդակաւ.

«Մի քանի ամիս առաջ ծանօթ և ազնիւ Պարոն մը կը նշանուի նոյնպիսի ընտանիքէ ազնիւ օրիորդի մը հետ։ Իրենց նշանտուքը ծանուցուած և ամենուն կողմէ խնդութեամբ ողջունուած էր։ Երիտասարդն այլ եւս կանոնաւոր յարաբերութեան մէջ էր աղջկան ընտանիքին հետ։ Անցեալ օր իւր այցելութիւնը կատարելու համար երբ կը դիմէ, աղջկան մայրը կը յայտնէ թէ օրիորդը նոյն օր քիչ մը տկարութիւն ունի, և անկարելի է որ այցելու ընդունի։ Մտահոգ նշանածն հետեւեալ օրը կրկին կ'այցելէ, օրիորդին առողջութեան վրայ տեղեկութիւն առնելու։ Այս անգամ ա՛լ և խիստ առարկութիւն մը կ'ընեն, այնպէս որ այս եղելութիւնն իբրեւ անարգանք նկատելով քաշուիլ կը մտադրէ, երբ կը լսէ թէ արդէն աղջիկը պիտի նշանուէր ուրիշ հարուստ Պարոնի մը։ Օրիորդն ալ, իւր ընտանիքն ալ, թէպէտ արդէն բարեկցիկ, նախամեծար կը դատեն դրամ աւելի ունեցող երիտասարդն, և չեն վարանիր տրուած խոստումն ետ առնելու, առանց ուրիշ պատճառ մը կենալու խղճի մէջ։ Քաղաքին մէջ ընդհանուր խօսակցութեան առարկայն է այս դէպք, որովհետեւ երկու կողմերն ալ ծանօթ ընտանիքներու կը վերաբերին։ Ի՞նչ կ'ըսէք դրամին ընծայուած այս նախապատուութեան։»

Դէպքն այնպիսի կեդրոնի մը մէջ տեղի կ'ունենայ ուր շատոնց դադրած է աղջիկներն առանց իրենց հաճութեան ամուսնացնելու հին դրութիւնն։ Այնպիսի քաղաքի մը մէջ կը պատահի բանն որ եթէ աղջիկն ուզէր առաջին նշանածին հետ պսակուիլ, իւր ծնողաց կողմէ մինչեւ վերջն հակառակութիւն չէր կրնար ըլլալ։ Հետեւապէս, օրիորդին հաւանութեամբն է որ առջի նշանածը ճամբուած է, և երկրորդ մը գերադաս համարուած, այն միակ պատճառաւ որ երկրորդն առաջինէն աւելի հարուստ է, թէեւ առաջինն ալ անկուտիկ մէկը չէր ամենեւին։

Մեր ընկերային բարքերու կարծեցեալ փափկացման ու ազնուացման մէջ, աղեղ երեւոյթ չէ՞ միթէ դրամին ընծայեալ սրտակաց պատիւն այն սեռին մէջ զոր մեր բանաստեղծական երեւակայութիւն գեղանքաւոր իրականութիւններէ գեր ի վեր կ'ուզէ տեսնել միշտ։

Դրամի սէրը չէ՞ նաեւ որ կարգ մը օրիորդներու հաճելի կը ցուցնէ ամուսնութիւնն ա՛յնպիսի անձերու հետ որք հօր մը տարիքն ունին, եթէ ոչ նաեւ մեծ-հօր։

Դրամի սէրը չէ՞ նաեւ որ վերջին ժամանակներս գեղեցիկ սեռին մէջ մեծ գործել տուած է խաղամոլութեան։

Այս խուռնը—մասունքը կը խորշինք աւելի յառաջ տանելու. բայց ընթերցողք և ընթերցուհիք կը զգան թէ ասկէ անդին վիհ մը միայն կայ ուր կրնան շատեր գահավիժիլ դրամի սիրով, մանաւանդ երբ կը պատկանին տկար սեռին։

Մինչեւ ցարդ, գաւառաց մէջ, կը պախարակուէին հայերն որք իրենց ընդունելիք պաշլըխի գումարը միայն մտածելով, և ոչ թէ իրենց աղջկան երջանկութիւնն, ամենէն շատ դրամ բերող փեսայացուին կուտային իրենց աղջկան ձեռքը։ Մինչեւ ցարդ, Կ. Պոլսոյ և Իզմիրի մէջ, կը պախարակուէին երիտասարդ փեսայացուներն որք ամենէն մեծաքանակ դրամօժիտ տուող աղջիկը նախամեծար կը համարէին ամեն կարելի խերութեամբք հանդերձ, և չէին յօժարեր իրենց կեանքը միացնել աղքատիկ, բայց պարկեշտ, ուսեալ և տանտիկին օրիորդներու հետ։

Հիմա կը տեսնենք դրամի նոյն տարապայման սէրը միւս սեռին մէջ։ Աւասիկ պարկեշտ և ազնիւ օրիորդ մը որ ամենեւին թերի բան մ'ըրած ըլլալու կարծիքը չունի՝ երբ նշանածի մը սիրտը կը զոհէ և ուրիշ մը կ'ընտրէ լոկ դրամական հաշուով։

Զօրեղ սեռի ներկայացուցիչք, իրենց ինքնասիրութեան մէջ չարաչար վիրաւորուած, անշուշտ միահամուռ պիտի դատապարտեն այս չափազանց դրամականութիւն։ Բայց մեզ կը թուի թէ այնքան աճապարելու չեն։ Վերջապէս, ի՞նչ յանցանք ունի այս աղջիկն այսպէս ընելուն համար։ Ո՞վ տուաւ առաջին օրինակն դրամապաշտութեան։ Այրե՞րը թէ կիները։ Եթէ գաւառացի էր, իւր հօրմէն սորվեցաւ։ Եթէ Պոլսեցի էր, իւր ամենէն սովրեցաւ, կամ կարգաւոր երիտասարդներէն, իւր ծանօթներէ ու բարեկամներէ։ «Դրամը շատ կարեւոր բան մը պէտք է ըլլայ որ աշխարհի գործերը մեզմէ աղէկ հասկցող սեռն այսքան կը պաշտէ դրամը։ Մեք ինչո՞ւ չպաշտենք դրամն», ըսած պէտք է ըլլայ դարավերջեկ հայ աղջիկն, և անոր պէս տրամաբանող ամեն հայ տիկնայք և օրիորդք նոյն եզրակացութեան կրնան յանգիլ։ Դրամին ընծայեալ այս տարապայման մեծարանք, ըստ մեզ, բարուց ապականութեան յայտարար նշաններէն մէկն է։ Բայց հոս, աւելի քան ուրիշ պարագաներու մէջ, առաջին մեղաւորն այրերն են։ Անո՛նք տուած են չար օրինակը։

Հոս հիմա պէտք չկայ քարոզ մը խօսելու այն ապերջանկութեան վրայ որուն կը մատնուին դրամով կնքուած միութիւնք։ Շիտակը խօսելով, ամուսնութիւն մը կազմած պահուն երկու կողմերու նիւթական պայմաններն եւս հաշուի չդնել այնքան միամտութիւն կ'ըլլայ, այնքան անփորձութիւն, որ այս աշխարհիս մէջ, իւր արդի կազմակերպութեամբ, հրաշք մ'է եթէ այնքան անմեղունակ ամուսնութիւն մը մինչեւ վերջն անամպ մնայ։ Աղջիկ մը դատապարտելի չէ եթէ փափաքի որ իւր ապագայ նշանածը սիրուն խօսքեր բաղ և ազնուր հագուստ չքաւոր դատարկապորտ մը չըլլայ, անկուտի մը չըլլայ, այլ կարող մէկն ըլլայ իւր և ապագայ ընտանիքին ապրուստը պատուաւորապէս շահելու։ Երիտասարդ մը քննադատելի չէ՝ հաւասարապէս ընտրելի երկու օրիորդներու մէջէն զա՛յն խնդրելուն համար որ բարեկցիկ ընտանիքի կը պատկանի։

Դրամը, զոր շատեր կը դատապարտեն իբրեւ անբարոյացման միջոց, շատ տեղ այն պահապան հրեշտակն է որ ընտանիքի մը պատիւն ու պարկեշտութիւնը պիտի պահէ՝ այլ և այլ փորձութիւններէ զերծ կացուցանելով զայն, զաւակները պատշաճապէս խնամելով, կրթելով և ընկերութեան օգտակար անդամներ ընելով։ Աղքատութիւնը դէպ խորհրդատու մ'է շատ անգամ։ Աղքատութեան պատճառած անբարոյութիւնք և խեղճութիւնք Դրամին յառաջ բերած չարիքներէն շատ աւելի են ամեն տեղ։

Բայց անբարոյութեան անդփի ծայրն է անշուշտ Դրամն ընել գլխաւոր նպատակակէտն Ամուսնութեան։ Մեր բարքեր ա՛յն ատեն փափկացած, ազնուացած պիտի ըլլան ճշմարտապէս երբ պատուաւոր մարդիկ չուզեն երեսն անգամ նայիլ այն երիտասարդին որ հարստանալու տենչով միայն ամուսնացած է, և ոչ թէ սիրոյ զգացումէն մղեալ, կամ ընտանիք մը կազմելու փափաքէն։ Այս տեսակ կարգուողներ շատ կը ճանչուին, տունէն դուրս իրենց վարած կեանքով մանաւանդ։

Այնպիսի բարեփոխեալ ընկերութեան մը մէջ, մեր յարգոյ թղթակցին յիշած օրիորդն ալ քննադատներ միայն պիտի գտնէր։ Իսկ արդի ընկերութեան մէջ, քանի որ երիտասարդները շարունակեն դրամ միայն փնտռել ամուսնութեան մէջ, մեք շատ կը վախնանք որ դրամապաշտութիւնը միւս սեռին մէջ եւս տարածի, և աղէտը կատարեալ ըլլայ այն ատեն։

Հապա դարմա՞նը։ — Բայց ատիկա շատ երկար գործ է։ Եւ յետոյ, դարման ա՛յն ատեն կը փնտռուի երբ չարիքն իւր ծայրագոյն աստիճանին հասնի։ Տակաւին մեր բարուց ու վարուց մէջ շատ այլանդակ բաներ պէտք է տեսնենք որպէս զի դարմանի պէտքն զգանք, և «բարիքը ծնի չարիքին չափազանցութենէն իսկ»։ Կանխահաս ամրան ներկայ տաքերուն մէջ, բարոյախօսութեան երկար յօդուածներ չեն կարդացուիր։ Բայց, ամառ թէ ձմեռ, միշտ ժամանակ է անցողակի յիշելու ամենէն աւելի աչքի զարնող անպատեհութիւններն մեր արդի «քաղաքակրթական» ընթացքներուն։

Դրամապաշտ հարսնցուն ամենէն վերջին նորութիւնն է, ամենէն թարմ պտուղն է, մեր կարծեցեալ քաղաքակրթութեան։

Բ. Փ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

Պ. ՔԱԶԻՄԻՐ ՊԵՐԻԷ թէպէտ նախարարապետութենէ ինկաւ, բայց բարեկամներու և հակառակորդներու համարումն այն աստիճան գրաւած էր իւր քանի մը ամսուան պաշտօնավարութեան միջոցին ցուցած ուղղամտութեամբ և համարձակութեամբ, որ այժմ կը կարծուի թէ պիտի մեծարուի Երեսփ. Ժողովոյ նախագահութեան պաշտօնով։

ԼՈՐՏ ՌՈԶՊԸՐԻ, մեծ կարեւորութիւն տալով գործաւորական երեսփոխաններու քուէին, քանիցս առաջարկեր է գործաւորական երեսփոխան Պ. Պըրնսի Նախարարական պաշտօն մ'ընդունելու, տարեկան 2,000 ոսկիոյ ապրեճութեամբ։ Պ. Մընտելլայի յաջորդութիւնն եւս Պ. Ճէյմս Պրայսի տրուելէն առաջ Պ. Պըրնսի առաջարկուեր է։ Բայց սա մերժեր է, նախամեծար դասելով իւր կարծիքի ու գործողութեան ազատութիւնը պահել։ Պ. Պըրնս մինչեւ մօտ ժամանակներս հանքի մէջ կ'աշխատէր, և հիմակ ալ գործաւորաց կողմէ իրեն տրուած համեստ թոշակով մը կ'ապրի։

ԻՏԱԼԻԱ.—Թէ՛ իտալեան և թէ օտար լրագիրք մեծ կարեւորութիւն կուտան Երեսփ. Ժողովոյ այն քուէին որով պատերազմական նախարարութեան ելմտացոյցը քուէարկեցաւ կառավարութեան խնդրած ձեւով, ոչինչ առանց նշանակելի զեղչի մը։ Իտալիա այս կերպիւ հաստատած է թէ չուզեր իւր բանակին դպչիլ և իւր սպառազինութիւնները պակսեցնել, նո՛յն իսկ դանձային ծանր տագնապի մը մէջ։

ՌՈՒՍ ԲԱՆԱԿ.—Ֆէլ—ոյի թղթակից մը քանի մը ռուս սպայից կարծիքն հաղորդեր է ընդհանուր զինընկեցութեան վրայ։ Ռուսերն ըսեր են թէ պէտք է սպասել որ առաջին օրինակը Գերմանիա տայ։ Շատ անգամ կ'ըսուի թէ պատերազմ սկսելուն պէս Ռուսիա չի կրնար զօրք թափել թշնամւոյն հողին վրայ, որովհետեւ հեռաւորութիւնք մեծ են Ռուսիոյ մէջ և հաղորդակցութեան միջոցներն հեռաւորութեանց համեմատական չեն։ Առ այս ռուս սպայք կը պատասխանեն թէ Ռուսիա ունի այժմ քանի մը հարիւր հազար զօրք բոլորովին շարժուն վիճակի մէջ, պատերազմի կազմ և պատրաստ, սահմանագլուխներուն մօտ։ Ռուսիոյ կառավարութիւնը գիտնալով թէ իւր հաղորդակցութեան միջոցներ Գերմանիոյ և Ֆրանսայի մէջ եղածին չափ կատարեալ չեն, այս միջոցը գտած է՝ պատերազմ սկսելուն պէս յանկարծակիի չգալու համար, այն է՝ իւր բանակին մէկ մասը միշտ սահմանագլխին մօտ պահել պատրաստ։ Քանի մը ժամուան մէջ այս ահագին ուժ կրնայ շարժիլ, մինչ ճամբայ ելնելու պատրաստուի բանակին միացեալ մասը։

ԱՆԳԼ. ԲԱՆԱԿ.—Անցեալ օր ծանոյց հեռագիրը թէ Վեհ. Վիքթորիա թագուհին իւր ծննդեան 75րդ տարեդարձին առթիւ երկու նոր Մարէշալ անուանած է։ Մին է հանրածանօթ Լորտ Ուոլզլի, որոյ զինուորական մեծ գործողութիւնք Սըր Կարնըթ Ուոլզլի անուան ներքեւ կատարուած են։ Միւս Մարէշալն է Սըր Տոնալտ Ստիւըրտ, որ Լորտ Ռոպէրթսէ առաջ Հնդկաստանի բանակին ընդհանուր հրամանատարն էր, և 1878 էն 1880, վարեց Աֆղանստանի դէմ պատերազմը։ Սըր Տոնալտ էր որ անգլ. բանակին զինեալ պաշարելէն ետք, Սըր Ֆրետէրիք Ռոպէրթս (Լորտ Ռոպէրթս) զօրավարը ղրկեց Գանտահարի օգնութեան, արշաւանք որ մեծ պատիւ բերաւ անգլ. բանակին։ Անգլ. Մարէշալներու թիւն այժմ եօթնի կը հասնի։

ՕՏԵՍԱՅԻ քաղաքապետ Պ. Կրիկորի Կրիկորովիչ Մարազլի վատառողջութեան պատճառաւ հրաժարեցաւ, 17 տարուան պաշտօնավարութենէ ետքն։ Եզական քաղաքապետ մ'էր, և շատ կը սիրուէր։ Իւր հարստութիւնը կը գործածէր բարեգործական նպատակներու, դրամագլուխը միայն պահելով, իւր մահուամբ մեծկակ կտակ մ'ընելու նպատակաւ։ Ամեն կերպ մարդասիրական հաստատութեան և ձեռնարկի նախագահ կամ պաշտպան էր։ Իբրեւ քաղաքապետ ընդունած տարեկան թոշակէն ցարդ մէկ քարիք իւրացուցած չէ, ամենքը տալով տարւէ տարի գործածելով քաղաքին աղքատներուն պէտքերին հոգալու։

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Սկզբանց վրայ համաձայնութիւն գոյացած ըլլալով հելլէն կառավարութեան և իւր պահանջատիրաց միջեւ, անգլ., ֆրանսացի և գերման արժեթղթոց պատուիրակներն ի մօտոյ Աթէնք պիտի գան վերջնական կարգադրութիւն ընելու հանրային պարտուց։ Պ. Օրնշդայնի ֆրանսացի արժեթղթոց կողմէ պատուիրակ կարգուիլը կը ցուցնէ թէ Ցունաստանի մէջ թղթադրամի շրջաբերումը պակսեցնելու համար հելլենական նոր փոխառութիւն մ'ընելու առաջարկն ընդունելութիւն կը գտնէ ի Փարիզ։

—Եօրկիոս Թագաւոր որոշեց զի հանգանակութեան արդիւնքէն իւր ձեռքն հասած աւելի քան 100,000 տրահմի գումարը գործածուի արկածելոց համար այնպիսի բնակարաններ շինելու որք երկրաշարժէ չեն վիլիր։

ՓԱՐԻԶԻ կոմսը, Ֆրանսայի արքայական նախկին գերդաստանին պետը, ժամանակէ մ'ի վեր կը նեղուի միզանցքի հիւանդութեամբ։ Այս էր նաեւ Նափոլէոն Գ. կայսեր հիւանդութիւնը։

ԲԷՌՕ գրագէտ արքեպիսկոպոսն Օգէօնի չկրցաւ կարդինալ ըլլալ, հակառակ Պապին փափաքանաց, որովհետեւ ֆրանսական կառավարութիւնը կ'ընդդիմանար։ Պ. Քազիմիր Բերիէի նախարարութեան այս մասին բռնած ընթացքն եթ ո՛չ սակաւ պատճառ եղաւ կաթոլիկ կուսակցութիւնն իրեն դէմ հանելու Երեսփ. Ժողովոյ մէջ և իւր անկումը փութացնելու։

ՍԻԱՄԻ կառավարութիւնը դանիական բանակէն Եէնսէն զնդապետին հրաւէր ղրկեց վերակազմելու սիամական բանակը, երեք տարի Սիամ կենալու և տարին 50 հազար ֆր. ընդունելու պայմանաւ։ Զնդապետը չպատասխանեց դեռ։

ԻՍԼԱՆՏԱ, որ իրեն յատուկ Համալսարան մ'ունենալու համար որոշում մը քուէարկած էր անցեալ օր, հետզհետէ կ'անմարդանայ. որովհետեւ բեւեռային ցուրտէն ձանձրացած, բնակիչք կը գաղթեն Քանատա, ուր թէեւ ցուրտ երկիր, բայց բազմամանք բեւեռային կղզւոյն, բարեխառն կը սեպուի։ Հիմակ Իսլանտայի բնակիչք 60,000 հոգիէ աւելի չեն։ Ցուրտ կլիմայի տակ ապրող այս ժողովուրդ աշխատասէր, ժուժկալ, մաքրակեաց և ուժեղ է։ Քանատա գաղթողները կ'ըսեն թէ ուրիշ շատեր կ'ուզեն հեռանալ Իսլանտայէն, բայց իրենց դուարները չեն կրնար ծախել։ Քանատայի կառավարութիւնն, այս օգտակար տարրին գաղթականութիւնը քաջալերելու համար, այս օրերս շոգենաւ մը կը ղրկէ Իսլանտա, որպէս զի գաղթել ուզողներուն դուարներն և ձիերը Լիվրբուլ փոխադրէ ծախուելու համար։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՅԷՆ նոր լուրեր կը ծանուցանեն թէ Իշխանն ինք հրաժարեցուցած է զՊ. Սթամպուլով և անոր պաշտօնակիցներն, և թէ Իշխանին տնօրէնութիւնն ընդհանուր գոհունակութեամբ ընդունուած է։

ԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Սէնդ Ճէյմս Կազէթ խելք ըրեր է տեսակցիլ Պ. Ջարլզ Հասի հետ, որ Լոնտոնի ամենէն պատուաւոր և նորասէր ակումբներուն օտար գիրքեր տալող գլխաւոր գրավաճառն է։ Հարցուցեր է այս կարեւոր անձնաւորութեան թէ յիշեալ ակումբները ֆրանսական հեղինակներէն որո՞ց գործերն ամենէն աւելի կը կարդան։ Պ. Հաս պատասխաներ է թէ ամենէն շատ կը կարդացուին Պ. Մարսէլ Բրէվոյի և Պ. Բօլ Մարկրիդի գիրքերն։ Ասոնք բարոյական խնդիրներու վրայ ամենէն աւելի փափկութեամբ խօսող վիպասաններն են։ Առաջինը ժամանակէ մ'ի վեր Թան մէջ կը գրէ ֆրանսական մտաքերն ամենէն աւելի զբաղեցնող բարոյական խնդիրներուն վրայ՝ յոյժ վայելուչ և չինչ ոճով մը։ Նոր գրողներուն մէջ, Պ. Ֆէռնոն Վանտէրէմ կը կարդացուի։ Աւելի ծանօթ հեղինակներէն Պ. Պ. Բիէռ Լօթի, Ֆրանսուա Քօբէ, Անաթոլ Լա Ֆռանս և հանգուցեալ Վիլիէ տը Լիլ Ատամ կը կարդացուին ախորժով, և ֆրանսացի հեղինակուհիներէն ալ Ժիբ։ Իսկ Զօլայի խօսքն անգամ չկայ։ Այս բանին գո՛նէ Պ. Բիէռ Լօթի պիտի չզարմանայ, ինք որ անցեալ օր կ'ըսէր Ակատէմիէի ներկայացուցչին թէ «Զօլայի ժամն անցնելու վրայ է»։

ԾԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԳՈՐԾԸ

ՍՈՖԻԱ, 30 Մայիս.—Նոր վարչութիւնը Պ. Կրէքովի նախագահութեամբ պիտի կազմուի, և կ'ըսուի թէ քաղաքականութեան ընթացքը պիտի չփոխուի։

—Պ. Սթամպուլով գործէ քաշուելէն առաջ Իշխանին հետ տեսակցութիւն մ'ունեցաւ, որ երկու կողմերուն համար յոյժ գոհացուցիչ եղեր է։—(Սթամպուլովեան աղբիւրէ տրուած այս տեսակ լուրերու հակառակ, մասնաւոր տեղեկութիւնք կը ծանուցանեն թէ Իշխանն ի՛նք պաշտօնանկ ըրած է զՊ. Սթամպուլով, աւելի օգտակար ուղղութիւն մը տալու համար գործերուն։ Նոր վարչութիւնը պիտի կազմուի անոնցմէ որք համամիտ չէին Պ. Սթամպուլովի ծանօթ ուղղութեան։ Ծ. Խ.)

—Թռնովայի մետրապոլիտ Քլէման եպիսկոպոս, Պ. Սթամպուլովի կողմէ պատուհասեալ անձերէն մին, երեկ արձակեցաւ բանտէն, իւր թեմը վերադառնալու թոյլտուութեամբ։ Պուլկարական Սինոդի անդամք հաւաքուած են, և ի մօտոյ խորհրդակցութեան պիտի սկսին։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐ ՖՐԱՆՍԱՅԻ

ՓԱՐԻԶ.—Պ. Հանոթօ ընդունեց արտաքին գործոց նախարարի պաշտօնը։ Նոր նախարարներն անուանող հրամանագրերն ստորագրեցան։

ՊՈՆԿՈՅԻ ԽՆԴԻՐԸ.— ԲՈՂՈՔ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ

ՊՐՈՒՍԷԼ.—Գերման կառավարութիւնը բողոք բարձաւ Պոնկոյի Պետութեան՝ Անգլիոյ հետ կնքած ծանօթ կարգադրութեան դէմ, առարկելով թէ 1884ին Գերմանիոյ և Պոնկոյի միջեւ հաստատեալ սահմանագլուխը Գերմանիոյ հաւանութեամբ միայն կրնայ փոխուիլ։

ԹՈՒՐՓԷՆԻ ԳԻՒՏԸ

ՓԱՐԻԶ.—Իւր գինուորական գիւտերով ծանօթ Թիւրբէն քիմիագէտն ըսեր է թղթակցի մը թէ իւր հնարած ելեկտրական խորտակիչը (միդրայլէօզը) Ֆրանսայի կառավարութիւնն ընդունած չըլլալով, ինք Երրեակ Դաշնակցութեան անդամ Տէրութեան մը ծախած է գաղտնիքը։ Զօր. Մերսիէ, պատերազմական նախարարը, կ'ըսէ թէ չուզեց բանակցութեան մտնել Պ. Թիւրբէնի հետ, զի հնարած զէնքն այնքան արժէք չունի, և չի կարծեր որ օտար Տէրութիւն մը զայն գնէ։

ՀՆՏԱԽՏ

ՄԻՍԼՈՎԻՑ (Վերին Սիլեզիա).—Ասիական հնտախտէ երկու մեռեալ և մէկ կասկածելի դէպք հօս։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 19 Մայիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	ղրշ.	109 3/4
3 » Փարիզի »	ֆր.	22 95
Վիէննայի 8 օր	ֆիոր.	11 37½
Պերլինի չէք	մարք	18 47½

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]		26 25
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	26 26
Կէս օրին	»	26 26½
Թահվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		96
» » ժամ 5ին		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	62 30
»	B. »	38 10
»	C. »	28

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	8 34
Պանք տը Քօնդ.	» »	3 20
Օսմ. Շանժ է վալէօր	» »	5
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	19 04
Թրամուէյ	» »	5 87
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ	» »	6 45
Րումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	111 37½
Բաժնեթուղթ Լաւրիօմի		42

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 17
Անգլիական ոսկի	»	110 06
Մարք [Գերմանական ոսկի]	»	107 20
Իմբէրիալ	»	90
Քրիմից	»	51 15
Րուպլ Թղթադրամ	»	8 50
Մեծ. արծաթ [տարբ.]	»	108 01
Մանր արծաթ	»	103
Մէճիտիէ	»	97
Տօկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 30 Մայիս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	100 75
» » Նոր 3 ½ %	106 90
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	24 35
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	509 37
Բրիօրիթէ Թիւքք [1890]	476 25
Օսմանեան Երկաթուղի	112 25
» Րէժիի բաժնեթուղթք	437 50
Պանք Օթօմա ն	638 43
Քրէտի Լիօնէ	742 50
Իտալական Ռանթ 5 %	78 22
Եգիպտական միացեալ	514 68
Չէք Լոնտոնի վրայ	25 180
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսոլիտէ)	441 25

ԼՈՆՏՈՆ, 30 Մայիս

Անգլ. քօնսօլիտէ	101 31
Օսմ. » Սէրի Դ.	24 18
» » » Ա.	62 75
» » » Բ.	38 50
» » » Գ.	26 25
Օսմ. փոխառութիւն 1871	103 50
Փոխառութիւն 1877 [Տէֆանս Լոն.]	102 50
Պանք Օթօման	15 43
Ա տընի երկաթուղի	14 62
Գասապայի երկաթուղի	18
Եգիպտական միացեալ [իւնիֆիյէ]	102 25
» առանձ. [բրիվիլէժիէ] 1890	— —
Տօմանիալ [փոխառ. Ռօշիլտ]	105 50
Հելլենական 5 %	33 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 312

ՎԻԵՆՆԱ, 30 Մայիս

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 50
» Փարիզի »	49 70
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթք	217 50
» Երկաթուղի	63 40

ՊԵՐԼԻՆ, 30 Մայիս

Օսմանեան Երկաթուղի	103 40
Օսմ. Րէժի	— —
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 345
» Փարիզի »	80 75

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Կրետէի հոգեւոր հովիւ Տ. Մանուէլ քահանայի կողմէ ի Պատրիարքարան ուղղեալ տեղեկագրին անհրաժեշտ պէտք յայտ տուած է նորոգելու տեղւոյն Ս. Կարապետ եկեղեցին, որ խարխուլ վիճակի մէջ կը գտնուի։

Եկեղեցւոյն սեփական կալուածները տասնըհինգ կտոր են, որոց տասնեքը փոքր խանութներ ու տուներ, մին գերեզմանատուն, որ 4000 կանգունի չափ տարածութիւն ունի, եւ մին ալ ձիթաստան, ուր քանի չափ ձիթենիներ կան։

Լոնտոնէն կը գրեն թէ մայիս 11/23ին Վահրամ Սվաճեան երկրորդ նուագահանդէս մը տուեր է Սէյնթ Ճէյմս Հօլ սրահին մէջ, որ գրեթէ ամբողջովին լեցուած է եղեր ընտիր բազմութեամբ մը։ Երիտասարդ դաշնակահարը աւելի անվանուտ յաջողութիւնը գտեր է։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Թէհրանի օսմանեան դեսպանատան երրորդ քարտուղար անուանեցաւ Սուլթանիէ վարժարանի այս տարուան շրջանաւարտներէն Շէվգէ պէյ։

Պրուսայի Խոջա գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Րէաուֆ պէյ, գայմագամ Միխալըճի, և իրեն յաջորդեց Հիւսնի պէյ, գայմագամ Խոջաֆի։

Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. անձնական Գանձուն մատակարարութեան մէջ ծառայող Թօդ Եագուպ էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ գրուեցաւ Կարապետ էֆէնտիի։

ԽՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ.—Սեբաստիոյ մէջ մայիս 16էն 17, խոլերայէ դէպք չէ պատահած։

—Մայիս 15էն 16, Եւդոկիոյ մէջ խոլերայէ երկու դէպք և առաջուան բռնուածներէն չորս մահ։

—Մայիս 15էն 16, Զիլէի մէջ տասը դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն վեց մահ։

—Սամսոնի մէջ մայիս 15էն 16, երկու դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն երկու մահ։ Սամսոնի Գաւառ-գիւղին մէջ մայիս 15էն 16, առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։

—Գաւաէմիւնիւրի Իսկիլիպ գաւառակին մէջ մայիս 16էն 17, վեց դէպք, որոց մին մահացաւ։ Առաջուան բռնուածներէն երկու մահ։

—Գիոնեայի Իւրկիւպ գաւառակին մէջ մայիս 15էն 16, դէպք ու մահ չէ պատահած։

—Սեբաստիոյ մէջ մէկ քանի օրէ ի վեր խոլերայէ դէպք պատահած չըլլալով, կուսակալութիւնը հեռագրաւ հարցուցած է Առողջապահական վարչութեան՝ թէ քաղաքին շուրջը դրուած շղթան հարկ է վերցնել թէ ոչ։ Առողջապահական վարչութիւնը հեռագրաւ պատասխանած է թէ մէկ քանի օրուան համար իբրեւ զգուշութիւն պէտք է շարունակել դրուած շղթան։

ՀԻՒՍԷՅԻՆ ՀԱՄԻՏ ՊԷՅ, նորընտիր նախագահ պաշտօնէից ընտրութեան յանձնաժողովին, երեկ կայս. պալատ գնաց և իրեն շնորհեալ նոր պաշտօնին համար շնորհակալութիւն մատուցանելով արժանացաւ կայսերական մեծարանաց։

ԽԱՎԵԱՐ ԽԱՆԻ ՈՃԻՐԸ.—Երէկ, Եդեմնաբաց ատենին առջեւ տեղի ունեցաւ՝ վաեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյը վիրաւորող անձանց դատաստանը։ Դատավարութիւնը մանրամասնօրէն պիտի հրատարակուի ի մօտոյ։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ պաշտօնատան մէջ կազմեալ առողջապահական յանձնաժողովոյ անդամք, որոց աստիճաններ և պատուանշաններ շնորհուեցան, նախընթաց օր կայս. պալատ գացին և առաջին սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի միջոցաւ իրենց երախտագիտութիւնը մատուցանելով յոյս կայսերական գահոյից, արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՀԱՅԿԵՐՈՅԹ.—Երէկ, Քեաղըթխանէի մէջ հացկերոյթ տրուեցաւ Աշիրէթներու և Համիտիյէ վարժարանաց աշակերտներուն, ուսուցչաց և պաշտօնէից։ Ասոնք կառքերով Քեաղըթխանէ գացին, ուր երկու անգամ սեղան տրուեցաւ։ Նուագածուաց խումբ մը մինչեւ իրիկուն նուագեց։ Բանախօսութիւններ արտասանուելով բարեմաղթութիւններ եղան վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։ Երախտագիտական ուղերձներ պատրաստուելով մատուցուեցան յոյս կայսերական գահոյից։

ՍԵՐՊԻԱԿԱՆ նորընտիր դեսպան Պ. Վլատան Եօրկէվիչ առաջին թարգման Պ. Թադէոս Թէրխանի հետ երէկ առաւօտ Քաղաքապետ Բըւլեան փաշայի ապարանքը գնաց ի Շիշլի և այցելութիւն տուաւ Ն. Վսեմութեան։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ երկաթուղեաց շահագործման ընկերութեան բաժնեթուղթներէն 30,000 հատը որոնք սէնտիքայի մը ձեռքը կը գտնուին, մօտերս Բարիզի մէջ ծախու պիտի հանուին «Պանք տը Բարի է տէ Բէի-Պա» դրամատան ձեռքով։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Սինոդն ու Խառն Ժողովը երէկ առաւօտ արտասովոր նիստ գումարեցին, որ տեւեց մինչեւ կէս օր։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ.—Ինչպէս յայտնի է, Օսմ. Պանքի ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ և նոյն Պանքի Փարիզի ճիւղին վարչական ժողովոյ անդամներէն Պ. Պէժէ Իզմիր գացած են Այտընի ու Գասապայի երկաթուղեաց գիծերը միացնելու եւ միացման գիծը մինչեւ Աֆիօն Գարահիսար երկարելու համար։ Ըստ նորագոյն տեղեկութեանց, Ալաշէհրէն մինչեւ Գարահիսար շինուելիք գիծը քննող ճարտարագէտք տեղեկագիր մը ներկայացնելով յայտարարած են թէ այդ գծի շինութեան համար արհեստական մեծամեծ աշխատութիւններ կատարել հարկ ըլլալով, երկու միլիոն ոսկւոյ ծախքի պէտք կայ, հետեւաբար ի նկատի առնլով գծին ենթադրեալ հասոյթը, այդչափ ծախք մը ընել հարկ չեն տեսած և առաջար կած են ուրիշ կէտ մը որոշել։ Ասոր վրայ Օսմ. Պանքն միջամտելով առաջարկած է Գասապայի գիծը գնել Պ. Նակէլմաքէրսի ընկերութեան հետ միացնել Այտընի երկաթուղւոյ ընկերութիւնը։ Կատարուած բանակցութեանց վերջ մը տալու համար տեղական քննութիւն մը հարկ դատուած և Սըր Էտկար Վինսընդ ու Պ. Պէժէ այդ նպատակաւ Իզմիր գացած են։

Օսմ. Պանքի ընդհանուր տնօրէնը կիրակի առաւօտ Իզմիր ժամներ եւ երկուշաբթի օրը Մաղնիսա գացեր է։

Այտընի երկաթուղւոյ տնօրէն Պ. Բիւրգէրի կողմէ կատարուած քննութեանց համաձայն, մինչեւ Գարահիսար շինուելիք միացեալ գիծը եթէ երկարի Տինարի ու Գարահիսարի մէջտեղէն, այն պարագային մէջ 600,000 ոսկի պիտի ծախսուի։ Հաւանական կը թուի որ այս առաջարկ գործադրուի։

Օսմ. Պանքն հաւանած է այս առաջարկութեան և Պ. Բիւրգէր մայրաքաղաք պիտի գայ Սըր Էտկար Վինսընդի հետ։ Նոյնպէս Պ. Պէժէ։

Այս լուրին վրայ Այտընի երկաթուղւոյ ընկերութեան բաժնեթուղթերը մինչեւ տասնը չորս ու կէս անգլ. ոսկւոյ բարձրացած են։

—Ալաշէհրէն կամ ուրիշ կէտէ մը միջեւ Գարահիսար շինուելիք երկաթուղւոյ գծին համար Պ. Նակէլմաքէրս խնդրած է որ եկմտական գանձուն կողմէ տրուելիք երաշխաւորութեան գումարին իբրեւ փոխարէն ցոյց տրուի Այտընի նահանգին տասանորդի տուրքերու յաւելեալ մասը։ Պ. Նակէլմաքէրսի այս խնդիրքն ընդունուած է։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱՆԵՐԸ.—Որոշմամբ առողջապահական բարձրագոյն խորհրդոյ, այն նաւերը, որոնք Սեւ Ծովու նաւահանգիստներէն գաղթականներ կը փոխադրեն դէպի օտար երկիրներ և որոնք նեղուցներէն պիտի անցնին դրօշակով, պիտի կրնան սուրհանդակ, ուղեւորներ և ապրանք հանել ցամաք, բայց մինակ Մանասըր Աղըլ մաքրանոցին մէջ, Գավաքի մօտ, և առողջապահական իշխանութեանց հսկողութեան ներքեւ։

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐԵՐ. — Անտառայ, հանքաց և երկրագործութեան նախարար Սելիմ Մելհամէ էֆէնտի յանձնարարեր է հանքայ ժողովին անդամ Տոքթ. Վէյսին՝ տեղեկագիր մը պատրաստել Թուրքիոյ բոլոր հանքային ջուրերուն վրայ, որոնք յիշատակուած են ուղեւորներու գիրքերուն մէջ։ Տքթ. Վէյս իր տեղեկագրին մէջ պիտի նշանակէ նաև բաղադրութիւնն այն ջուրերուն որոնք տարրալուծուած են։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլիական նաւատորմին մէկ մասն, ընդ հրամանատարութեամբ Տաուըր ծովակալին, ամսոյս 11ին Միտիլլի հասեր է։ Այս նաւախումբ կը բաղկանայ Թրաֆալկար, Քըմբէրտաուն, Քօլինկվուտ, Տրէտնօթ մարտանաւերէն և Մէլէրա յածանաւէն։ Ցաջորդ օրը, Վիքթորիա Թագուհւոյն ծննդեան տարեդարձին առթիւ, անգլ. մարտանաւերէն 101 ու կղզւոյն ամրոցէն՝ 21 թնդանօթի հարուածներ արձակուեր են։ Մայիս 13ին, նաւախումբը մեկներ է դէպ ի Սելանիկ։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Ռուսական կառավարութիւնը Ս. Սթանիսլաւ պատուանշանի երրորդ աստիճանը նուիրած է Թօփխանէի (Կարին) գայմագամ Մուսթաֆա Ֆէհմի էֆէնտիի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանի գործածութիւնը։

ԱՊԷՏԻՆ ՓԱՇԱ, կուսակալ Արշիպեղագոսի կղզեաց նահանգին, անցեալ հինգշաբթի օր Քիոս ժամաներ և իջեւաներ է յատկապէս պատրաստուած ծովեզերեայ տուն մը։ Տեղական կառավարութեան պաշտօնեայք և երեւելիք շոգենաւ երթալով բարի գալուստ մաղթեր են Ն. Վսեմութեան։

ԳԱՐԱՏԱՂՑԻ Բէքիր էֆէնտի, որ բժշկական վարժարանէն շրջանաւարտ ելած և որուն հարիւրապետի պատուակալ աստիճան տրուած էր, արտօնութիւն խնդրած է իր երկիրը դառնալու համար։ Կայս. Իրատէ մը հրամայած է տալ խնդրուած արտօնութիւնը։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Եւդոկիոյ մէջ մայիս 16ին երկրաշարժի ցնցում մը զգացուելով չորս երկվայրկեանի չափ տեւեր է, սակայն բարեբաղդաբար ոչ ոք վնաս կրած չէ, պատահած։

ԱՊԱՆԵԽՈՒՄ. — Քաղաքապետութեան հրամանաւ Պ. Մօնտրակօն սկսած է ապանեխել՝ հիւանդութեան ժամանակ հաստատել հիւանդանոցներու բոլոր կարասիները, լուացարաններն և այլ տեղերը։

ՊԷԼՃԻԱԿԱՆ դեսպան Պ. Նէյթ իր ընտանեօքը Պէօյիւքտէրէի ամարանոցը փոխադրուեր է։

ՊՈՒՐԿԱԶԻ առողջապահական նախորդ բժիշկ Տոքթ. Կրօտման Գավաքի մաքրանոցին տնօրէն անուանուեր է։

ԹԱՐԱՊԻԱՅԻ նորակառոյց մեծ օթէլին կահ կարասիները հասած են Անգլիայէն։ Բացումը պիտի կատարուի յունիս 3ին։

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾՈՒԹԻՒՆ. — Պրուսաի, Նիկոմիդիոյ և Պանտրմայի մէջ կատարուած շերամաբուծութեան նկատմամբ պատրաստուած վիճակագրութիւն մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ. 1892 ին այդ տեղերու մէջ 115,554 ունկիի շերամի հունտ բացուած է, որուն 103,446 ը՝ տեղական և 12,108 ը օտար։ 1893 ին այդ թիւը կը հասնէր 108,348 ունկիի, որուն 105,413 ը՝ տեղական և 2935 ը՝ օտար։ Այդ հաշուով 1893 ին բերքը 7206 ունկի պակսեր է։ 1893 տարւոյ հունտերը թէեւ քիչ են, սակայն նախորդ տարւոյն հետ բաղդատմամբ աւելի շատ խոզակ արտադրած են։ Այդ պակաս ոչ թէ խոզակներու նուազելն, այլ ընդհակառակը հունտերու տեսակին բարւոքած ըլլալը ցոյց կուտայ։ Այս կէտ պիտի հաստատուի ի մօտոյ հրատարակելի ընդհանուր վիճակագրութեան մէջ։

1893ին վերոյիշեալ երեք տեղերէն թէ՛ Թուրքիոյ միւս մասերն եւ թէ օտար երկիրներ արտածուած են 41947 ունկիի հունտ, մինչդեռ նախորդ տարին $30,317\frac{1}{2}$ ունկի եղած էր։ Այդ 41947 ունկիի հունտէն 40 ղրուշ ոսկի դրամի հաշուով 16,778 ոսկի պիտի գոյանայ, ուրկից թէ՛ երկրագործական գանձը պիտի օգտուի եւ թէ շերամաբուծութեամբ զբաղող անձինք։

Օտար երկիրներէ ի Թուրքիա ներածուած հունտերու քանակութիւնը տարուէ տարի կը նուազի, պարագայ մը որ ուշագրաւ է։ 1892ին 12,108 ունկիի հունտ ներածուած էր իսկ 1893ին այդ գումար 2935 ունկիի իջած է։

Այս պարագայներ ցոյց կուտան թէ Հանրային Պարտուց վարչութեան կողմէ լրջօրէն ի գործ դրուած ջանքերն ինչ աստիճան ծառայութիւն կը մատուցանեն շերամաբուծութեան արհեստը զարգացընելու եւ ընդհանրացնելու համար։

ՍԻԼԼՈՂՈՍԻ նախորդ նախագահ Պ. Մալիատէս վերընտրուեր է 1894-95 տարեշրջանին համար, վասնզի Պ. Բէյլէճի՝ որ իրեն յաջորդ ընտրուած էր, հրաժարական տուած էր։

ԵԱՆԵԱՅԷՆ կը գրեն թէ Քոսմաւիս անուն անձը, որ տաճկերու հաւաքիչ էր ի Քարտիցա (Ցունաստան) և այդ քաղաքի թաղապետութեան սնտուկին պատկանող 75,000 դրախմի գողնալով Թուրքիա փախած էր, ձերբակալուեր է։ Օսմ. իշխանութիւնք հելլենական հիւպատոսարանին յանձներ են Քոսմաւիսը։

ԱՓԻՈՆ. — Մինչեւ անցեալ շաբաթ օր Իզմիրի հրապարակը բերուած են 1411 կողով ափիոն։ Անցեալ տարի այս միջոցին 4314 կողով բերուած էր։ Պատրաստ կայ 960 կողով։ Անցեալ տարուան պատրաստի գումարն էր 1110 կողով։

ԳԱՂԹԱԿԱՆԱՑ վարչութիւնն երէկ Պրուսաի նահանգը ղրկեց Րումէլիյի 93 իսլամ գաղթականներ՝ հոն բնակութիւն հաստատելու համար։

ՍԻՆԱՅԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆ. — Անտառաց, հանքաց և երկրագործութեան նախարարութիւնը նկատելով որ Սինայի վարժարանը ժամանակէ մը ի վեր կիրակի օրերը կը փակուի, մինչդեռ կառավարական պաշտօնատունք և գործարանք ուրբաթ օրերը կը փակուին, որոշած է որ այդ վարժարան եւս փակուի ուրբաթ օրերն, որ դադարի պաշտօնական օրն է։

ԿԱԹՈՂԻԿ Ասորւոց Պատրիարքն, որուն վերջերս պատուանշան շնորհուած էր, երէկ Իսկէնտէրունէն ճամբայ ելեր է, մայրաքաղաքս գալով իւր երախտագիտական ու հաւատարմական զգացմանց հաւաստիքը մատուցանելու յոտս կայսերական գահոյից։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ հիւպատոս Պ. Բավիոս արձակուրդ ստացած ըլլալով երէկ Աթէնք ուղեւորեցաւ։

ՊԱՃԱՐԱԽՏ. — Սուրիական Տրիպոլսոյ շրջակայից մէջ պաճարախտ երեւան ելած է։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԷՆ մինչեւ Հօրան շինուած երկաթուղւոյ գծին առժամեայ ստացման գործողութիւնը կատարելու համար Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ կարգեալ յանձնաժողովը Դամասկոս ժամանելով իր պաշտօնին ձեռնարկեր է։

ՋՐԱՄԲԱՐՆԵՐ. — Պոլսոյ կողմի ջրամբարներու նորոգութիւնն աւարտած ըլլալով աղբիւրներն երէկուընէ սկսեալ բացուեցան. Մեծ ջրամբարին նորոգութիւնը փութով առաջ կը տարուի։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ մէջ այս վերջին շաբթուն ջերմաչափի ցերեկները մինչեւ 26° ելած և գիշերներն ալ մինչեւ 17° իջած է։

ԱԼԻԱՆՍ ԻԶՐԱԷԼԻԹ ընկերութեան Գուզկունճուքի հրէական վարժարանին Թուրքերէնի ուսուցիչ կարգուած է կրթական նախարարութեան դիւանատան պաշտօնեայներէ Րիզա էֆէնտի։

ՋԷՅԹՈՒՆ ՊՈՒՐՆԻ մօտ վերաշինեալ զինուորական հիւանդանոցին շինութիւնն աւարտած է։ Հիւանդանոցին մէջ ընդարձակ ջրհեղեղ մը շինուած է։

ՏԷՏԷ-ԱՂԱՃԻ Սօֆըլու գաւառակին մէջ, որ երկաթուղւոյ գծին վրայ կը գտնուի, Օսմ. Պանքային կողմէ մասնաճիւղ մը հաստատուած է։

ԱՅՏԸՆԻ կուսակալ Հասան Ֆէհմի փաշա, որ Ուշաքի ու Ջէլմէի կողմերը քննական պտոյտի ելած էր, երէկ Իզմիր վերադարձեր է։

ՈՃԻՐ ՄԸ. — Երկուշաբթի իրիկուն ուշ ատեն, երկու մուրացկան, մին բարձրահասակ եւ միւսը փոքրահասակ, գերմանական Հանտֆէրքըր ֆէրայն ընկերութեան կեդրոնատեղին կ՚երթան եւ մատակարարին դիմելով, նպաստ մը կը խնդրեն։ Մարդը կ՚ըսէ որ ժամանակը ուշ է, պէտք է հետեւեալ օրը գան։ Պզտիկը կը սկսի լեզուին տալ, ըսելով որ նոյն վայրկեանին իսկ դրամ պէտք է իրենց։ Մատակարարը բնականաբար կը բարկանայ եւ, հակառակ ընդդիմութեանը, դուրս կը հանէ զայն չենքէն։ Բարձրահասակը տեղէն չի շարժիր։

Մէկ քանի վայրկեան ետքը, փոքրահասակը նորէն կը դառնայ կուգայ ձեռքը դաշոյն մը բռնած։ Ընկերութեան սպասաւորը կուզէ արգիլել անոր մուտքը. այն ատեն մարդը դաշոյնի երեք հարուած կուտայ անոր եւ կը փախչի։ Ոստիկանութիւնը եղելութիւնը իմանալով անմիջապէս կը հասնի եւ կը բռնէ ոճրագործին ընկերը, որուն վրայ դանակ մը կը գտնէ և որ գլուխը կախ կը հետեւի ոստիկաններուն։ Բայց հազիւ մէկ քանի քայլ առած էին, յանկարծ ոստիկաններուն ձեռքէն կը ջանայ փախչիլ։ Եւ պզտիկն իր օձիքը չէր թողուր եւ լաւ մը կապելով զինքը՝ պահականոց կը տանին։ Իր ընկերներն ալ մինչեւ հիմա ձերբակալուած ըլլալու են։

ԿԱՐՆՈՅ նախորդ ընդհ. դատախազ Բէհիճ պէյ եւ կեդրոնական նախորդ Նաիպ Նէժիպ էֆէնտի երէկ մայրաքաղաքս եկան։

ԻԶՄԻՐԻ ապահովագրական ընկերութիւնք 12,207 ոսկի վնաս հատուցած են դեկտեմբերէն ի վեր պատահած հրդեհներուն համար։ Անցեալ տարի միեւնոյն ժամանակամիջոցին մէջ 9585 ոսկի տրուած էին։

— Այս տարուան բերքին իբրեւ առաջին նմոյշ անցեալ կիրակի օր Այտընէն երկու տոպրակ գարի բերուած է Իզմիրի հրապարակը։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ շոգենաւ մը, որ Օտեսայէն Միջերկրական կերթար, Թէնէտոս կղզւոյն մօտ խրեր է։

ՃԱԹԱԼՃԱՅԻ ու Պէօյիւք Չէքմէճէի կողմերը երեւան ելած անասնոց հիւանդութիւնն անհետացեր է։

ԲԱՂԷՇԻ Պուլանըք գաւառակի նախնական դատարանին անդամ կարգուած է Բարսեղեան Կարապետ աղա, որ կատարած է օրինական երդումը։

ՊՐՈՒՍԱԷՆ կը գրեն թէ Իզնիկի մէջ տասնըվեց մարդեր պանիր կերած ըլլալով ամենքն ալ հիւանդացեր են։ Ասոնցմէ տասներչորսը ապաքիներ են, միայն կեանքը վտանգի մէջ է, իսկ երեք տարեկան տղայ մը մեռեր է։ Ցետ քննութեան հաստատուեր է թէ պանիրին մէջ վնասակար նիւթեր կան եղեր։ Պանիրը ծախող Խալիլ անուն անձին նկատմամբ քննութեան ձեռնարկուեր է։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՉԱՄԻՉՆԵՐԸ

«Աւետաբեր Լրագիր»ը Իզմիրի «Հիւմաբրիայէն» կ՚արտատպէ հետեւեալը՝ Այտընի նահանգին չամիչներու ծանօթ խնդրոյն վրայ։

Իզմիրի ու շրջակայից գլխաւոր այգետէրերու կողմէ պատրաստուած բազմաստորագիր խնդրագիր Բ. Դրան մատուցեալ նահանգիս կուսակալ Հասան Ֆէհմի փաշայի միջոցաւ։ Ն. Վսեմութիւն, որ Իզմիր ժամանելուն պէս հիմնապէս ուսումնասիրած էր չամիչներու խնդիրը, չշատացաւ միայն խնդրագրերուն առաքմամբ, այլ պատճառաբանեալ տեղեկագիրներ ղրկելով քանիցս խնդրեց հարկ եղած անօրինութիւններն ընել վերջ մը տալու համար այն ողբալի կացութեան որ առաջ եկած է չամիչներու գնոյն տարապայման անկումէն։ Տեղւոյս մամուլը յաճախակի յօդուածներով մանրամասնաբար պարզեց խնդիրը իր ամէն կողմերովը։ Եզրակացութիւնը միշտ նոյնը եղաւ և մինչեւ ցարդ ոչ ոք կրցաւ աւելի ազդու և գործնական միջոց մը առաջարկել քան հետեւեալը.

Ոգելից ըմպելիներու պատրաստութեան ծառայող օտար ալքօլներու սպառման տուրքը մեծապէս աւելցնել, այնպէս որ կարելի ըլլայ այդ ըմպելիները պատրաստել երկրին չամիչներովը։

Կ. Պոլսոյ լրագրաց խօսքին նայելով, Պետական Խորհուրդը շատոնց կը զբաղի կայս. կառավարութեան կողմէ ներկայացուած ծրագրերու քննութեամբ։ Մեծ-Եպարքոսը խնդրած է այդ բարձր ժողովին նախագահէն՝ որ ըստ կարելւոյն փութով վերջնական եզրակացութեան մը յանգին։ Մանուցուեցաւ նաեւ թէ չամիչէն պատրաստուած ալքօլը պիտի կրնար Թուրքիոյ ամէն կողմը ղրկուիլ առանց մաքսատուրքի ենթարկուելու, բայց կերեւի թէ այս լուր կանխահաս էր, ըստ որում դոյն հաստատող բան մը չի կատարուեցաւ։

Վերջերս ուղեւորութիւն մը կատարելով նահանգիս այն գաւառակներուն մէջ որոնք ամենէն աւելի խաղող կ՚արտադրեն, անձամբ տեսանք որ մեծաքանակ որթեր արմատախիլ եղած էին ու ընդարձակ տարածութեամբ այգիներ չէին մշակուած. Նոյն իսկ այն այգեգործներուն լերնէն իմացանք, որոնք քաջութիւն չէին ունեցած իրենց այգիներն աւրշտկելու, որ եթէ չամիչներու վիճակը նոյնը մնայ, իրենք պիտի թողուն որ խաղողները փտին բուներուն վրայ, ըստ որում վաճառման արդիւնքը չի գոցեր այգեկութի ու խաղողը չորցնելու համար եղած ծախքը։

Ինչպէս կը տեսնուի, այգեգործներուն վիճակը ծանր է և չենք վարանիր այս գործին մէջ շահ ունեցողներուն արժանագոյն ըլլալ, խնդրելու համար ձեռնհաս իշխանութիւններէն վերջնական որոշում մը տալ որպէսզի կարենան աշխատիլ այն հարիւր հազարաւոր անձինքը որոնք Այտընի նահանգին մէջ երկու միլիոն արտավարի մօտ տարածութեամբ այգի կը մշակեն։

Պետական Խորհուրդը անշուշտ կը հաճի փութացնել իր մազալթան որպէսզի կայս. կառավարութիւնը գործադրութեան դնէ այն ծրագրերը զորս պատրաստած է՝ երկրին ու Պետական Գանձուն շահերը պաշտպանելու համար։

Ճիշդ ժամանակն է առաջքն առնելու համար այգիներու ամբողջական աւերման և աշխատասէր ժողովուրդի մը աղքատանալուն. անոր համար բաւական է որ կարենան ալքօլ պատրաստել տեղական չամիչներով, այնպէս որ յաջողապէս մրցին ներմուծուած օտար ալքօլներուն դէմ։ Ասոր հասնելու միջոցն է, օտար ալքօլները բարձր մաքսատուրքերու ենթարկել և, ընդհակառակը, տեղականները տուրքէ ազատ թողուլ։ Ասկից դուրս աւելի միջոց չենք տեսներ։

ԱԶԴ

ԲՐՕՖ. Ֆ. ՇՈՒՍԹԸՐ, որ բազմաթիւ տարիներ պաշտօն վարած է գերմանական Համալսարանին մէջ ի Հալէ, և երեք տարիէ ի վեր ուսուցիչ է ի Ռոպէրթեան Վարժարանի, կը փափաքի թէ՛ վարժարանոյ մէջ և թէ մասնաւորայ գերմաներէն եւ լատիներէն լեզուաց դասեր աւանդել, ի մասնաւորի անոնց որ գերմանական Համալսարանի մը մէջ ուսանելու կը պատրաստուին։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ Խմբագրութիւն Արեւելքի։

ՍԻՆԿԸՐ կարի մեքենաներուն ծանուցումը կարդալ այսօրուան չորրորդ երեսը։

ԱԶԴ

ԱՃՈՒՐԴ ՄԸ ՓԱՆՑՈՒՆԻՔ

Ծ ԱԽՈՒ ԽԱՆՈՒԹՔ

Քով քովի երկու հատ թիւ 14 եւ 16

Աղար-Գաբու, Թրամուէյի կայարանին մօտերը, Իւսթիւբիւճիլէր ծառուղի, Շէհիտ Մէհմէտ Բաշա մահալլէսի։

Ինչպէս որ ծանուցուած էր նախապէս, այս երկու խանութները ծախու հանուած են աճուրդով։ Մինչեւ ցարդ գին տրուած է երկուքին մէկանց 81 օսմ. ոսկի։

Աճուրդը պիտի շարունակուի մինչեւ ներկայ ամսոյս վերջ և մայիս 31ին տեղի ունենալով վերջնական աճուրդը՝ ամենէն մեծ գինը տուողին պիտի պատկանին խանութներն որք ամսական 80-100 դահեկան վարձք կը բերեն իրենց այժմեան վիճակին մէջ։

Դիմել Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցւ Ղալաթիոյ՝ Միացեալ Ընկերութեանց Տնօրէն Հաճեան Լեւոն էֆէնտիի։ 1068 1—5

Վաճառականութիւն

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺՆԵՐՈՒ ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլիոյ մէջ «երկրաշարժներու յանձնաժողով» մը կայ որ «Գիտութեանց յառաջացման բրիտանական ընկերութեան» մէկ ճիւղը կը կազմէ։ Պ. Հօրաս Տարվին այդ յանձնաժողովին համար պատրաստեր է գործի մը որ գետնին ամենափոքր շարժումներն անգամ ցոյց կուտայ։ Այս գործին որքան տեւոյ ժամացոյց մըն է որ կը բանի երբ գետինը շարժիլ սկսի։ Յանձնաժողովի անդամներէ մին, Պ. Տավիտսըն, Պիրմինկէմի մէջ կրցեր է ճշդել որոշ թէ ապրիլ 15ին ո՛ր վայրկեաններուն մէջ սկսաւ գետինը դղրդիլ։ Ապրիլ 15ը այն երկրաշարժի օրն է, որ այնքան աղէտներ պատճառեց ի Յունաստան։

Այս գործին վրայ շարժումները նշմարուած են ժամ 7.59ին, քիչ մը սասանելով ժամ 8.9ին և մինչեւ 8.28 հետզհետէ նուազելով, որմէ ետք անշմարելի դարձած են։ Արդ, այս ժամերը բաղդատելով Աթէնքէն առնուած տեղեկութիւններուն հետ, հաստատուած է թէ Յունաստանի մէջ երկրաշարժ պատահելուն և Պիրմինկէմի մէջ զգացուած ցնցումներուն միջեւ 14 րոպէ անցած է։

Այս երկու քաղաքներուն միջեւ հեռաւորութիւնը առ նուազն 2500 քիլոմեթր ըլլալով, կը հետեւցուի թէ երկրաշարժի ցնցումներուն երկրէ երկիր փոխանցման արագութեան միջին աստիճանն է մէկ երկվայրկենի մէջ երեք քիլոմեթր։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԸ 1891 ԻՆ

Հնդկաստանի բնակիչներուն համագումարն է 287,223,431, կամ բովանդակելով նաեւ գաղղիական և փորթուկալեան բնակութեանները և քանի մը ինքնագլուխ և սահմանագլխին վրայ գտնուող երկիրներ որք մարդահամարի գործողութեան չեն ենթարկուած, այլ ենթադրութեամբ հաշւին մէջ մտած են, 289,187,316 կամ այժմու հաշուով՝ իբր մէկ հինգերորդը երկրագունտիս ամբողջ բնակչաց։ Այս համագումարին 77 առ հարիւրը կ՚գտնուի ուղղակի բրիտանական իշխանութեան ներքեւ, 23 առ հարիւրը՝ աւատական և հարկատու իշխանութեանց կը վերաբերին։ Երբ քննուի բնակչաց վիճակը, կը տեսնուի որ անոնք ըստ մեծի մասին գիւղերու մէջ կ՚ապրին։ Ց՚Անգլիա բնակչաց հարիւրին 53ը կը բնակին 20,000 և աւելի բնակիչ պարունակող 182 քաղաքներու մէջ։ Ի Հնդկաստան այս մեծութեամբ 227 քաղաքներ կը գտնուին որոց մէջ ժողովուրդին մէկ հնգերորդէն պակաս մասը կը բնակի։ Բոլոր այդ լայնածաւալ երկրին մէջ կան միայն 28 քաղաքներ որ 100,000է աւելի բնակիչ ունին։ Կալկաթա, իր բազմաթիւ արուարձաններով, ունի 961,670 բնակիչ. Պոմպայ՝ պետութեան երկրորդ քաղաքը՝ 821,764։ Ուրիշ քաղաք մը չկայ որ այս թիւին կէսէն աւելի բնակիչ ունենայ։ Ջեւնուիր գեղերու բնակիչներուն մէջ քաղաքները գաղթելու հակամիտութիւն։ Հողագործը սերտիւ յարած է իր բնիկ գիւղին, և մինչեւ իսկ եթէ ապրուստի պատճառաւ ստիպուի թողուլ իր գիւղը ժամանակի մը համար, ըստ կարի շուտ նորէն հոն կը վերադառնայ միշտ։ Հնդիկին համար կրօնական բաներ են առօրեայ հասարակ սովորութիւնները և կենցաղավարութեան կերպերը. միայն գիւղօրէից մէջ նա կը գտնէ բաց օդ և տեղ որոց մէջ կրնայ ի գործ դնել իր սովորութիւնները։ Մինչեւ իսկ իր քաղաքները աւելի կը նմանին ընդարձակ գիւղերու քան թէ քաղաքներու։ Հաւանական չէ որ երկար ժամանակ անդնիէլ առաջ ժողովուրդը բազմութեամբ գիւղերէն քաղաքները գաղթէն։ Տակաւին միայն քանի մը գաւառներ հոծ բնակիչ ունեցած են, և մինչեւ անգամ անոնց բնակչաց վրայ բովորովին ապարդիւն ելած են գաղթելու յորդորները։

Թիւն այն անձանց որ տէր են հողի և ագարակներու և հողի մշակութեամբ կը պարապին, ամբողջ բնակչաց հարիւրին 64ը կամ գրեթէ երկու երրորդն է։ Նշանակութեան արժանի ուրիշ իրողութիւն մը եւս սա է որ կալուածներու տէր անձինք, որ պէտք չունին աշխատելու իրենց հացն հայթայթելու համար, միայն 193,291 հոգի են, կամ նուազ քան մէկ քսաներորդ առ հարիւր։ Այսու ամենայնիւ սոյն թուանշանք անկատար կը համարուին։ Հնդկաստանի լեզուներուն թիւն է ընդ ամենը ութսուն, բայց ասոնց մէջ կը բովանդակին նաեւ եւրոպական լեզուները, ինչպէս Անգլիերէնը, Ֆրանսերէնը եւ Գերմաներէնը։ Գալով կրօնքի խնդրոյն, գլխաւոր իրողութիւնը սա է որ ժողովուրդին աւելի քան 72ն առ հարիւր Հնդկական կրօնքը (Hindooism) կը դաւանին՝ թէ ի՛նչ է Հնդկական կրօնքը, դժուարին է ըսել։ Հնդկական կրօնքը դաւանող 207,000,000 էն ետքը կուգան 57,000,000 Մահմետականք, 9,000,000՝ ինքնագլուխ ցեղեր, որոց կրօնքն է Հոգեպաշտութիւն ընդարձակ առմամբ (Animism), ներհակն նիւթապաշտութեան, 7,000,000 Պուտտայականք, եւ աւելի քան 2,000,000 Քրիստոնեայք, որոց կէսէն աւելի կաթոլիկ են։ Կարդալ գրել գիտցող կամ դասախօսական 15,000,000 հոգիէն իբր երեք քառորդ միլիոնն միայն՝ են իգական ցեղէն։ Հնդկաստանի մէջ 60 տարի ապրող այր մարդոց թիւն է 48 առ հազար միայն, մինչ յԱնգլիա՝ 78 առ հազար է և ի Գաղղիա 118 առ հազար։ Իսկ 60 ամեայ կանանց թիւն է միայն 60 առ հազար, մինչ յԱնգլիա է 78 առ հազար, և ի Գաղղիա՝ 125 առ հազար։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 200,000,000 ՖՐԱՆՔ

Կ. Պոլսոյ Գործակալութիւն՝ Հալաճեան խան Քարաքէօյ, Կամարըլթըն սօք։

Փոխ-Գործակալութիւն՝ Պոլիս, Սուլթան Համամ Համճօղլու խան։

Քրէտի Լիօնէն կը կատարէ պանքայի ամեն գործողութիւններ, արժէթղթերու վրայ փոխատուութիւն։ Արժէթղթեր աւանդ ընդունելով հաշուընթացներ կը բացուին։ Ֆրանսայի եւ այլ երկիրներու զանազան հրապարակներուն վրայ փոխանակագրեր կ՚ընդունուին։ Պորսայի հրամաններ։ Արժէթղթեր կը պահէ։ Աւանդ գումարներ կ՚ընդունի եւ ընկալագիրներ կը յանձնէ՝ որոշեալ պայմաններու մէջ։ Պոլսոյ Գործակալութիւնը կը կատարէ պանքայի ամեն գործեր, փոխատուութիւններ կ՚ընէ ապրանքներու վրայ։ Կ՚ընդունի նաեւ ապրանքներ իբր աւանդ, մեծքանակի տուրքի վճարմամբ, կամ վաճառելու համար ի Կ. Պոլիս կամ ուրիշ երկրի մէջ։

Թիւ 1027 6—52

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ՝ 10,000,000 անգլ. ոսկի

Կեդրոնատեղի Ղալաթիա

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈԼԻՍ

Համիտիէ փողոց, Թոմրուկ խան

ԴՐԱՍԵՆԵԱԿ Ի ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ, Թիւ 190

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ Ի ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ Ի ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղեր

Ատալիա	Պաղտատ	Լիմասօլ	Ռուսճուք
Ատանա	Պէրութ	Մերսին	Սելանիկ
Այտըն	Պրուսա	Նազիլլի	Սամսոն
Հալէպ	Դամասկոս	Նիքօսիա	Իզմիր
Աղեքսանդրիա	Գանեա	Ուշաք	Սօֆիա
Ադր. Պոլիս	Լառնաքա	Փիլիպէ	Տրապիզոն
Էնկիւրի	Գահիրէ	Բոր-Սայիտ	

Պարտամուրհակներու և արժէթղթերու յանձնման փոխարէն ստակ փոխ կը տրուի որոշ պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով։

Դրամագլուխ արժէթղթերու։

Հանուած փոխանագրերու, չէքերու, պարտաթղթերու եւ միւսագրական հրամանագրերու Թուրքիոյ եւ արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։

Բացում ընթացիկ հաշիւներու, պահպանում արժէթղթերու եւ արժէքաւոր նիւթերու։

Գանձում կտրօններու, արժէթղթերու՝ Թուրքիոյ եւ արտասահմանի վրայ։ Վաճառում եւ գնում դրամներու։

Օսմ. կայս. Պանքան կ՚ընդունի դրամական աւանդներ որոշ պայմանաժամով եւ հետեւեալ հաստատ տոկոսի սակերով.

Տարին $2\frac{1}{2}$ % մէկ տարուան պայմանաժամու աւանդի համար.

Տարին $1\frac{1}{2}$ % վեց ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար.

Տարին 1 % երեք ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար։

ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը ստանձնէ բոլոր վերոյիշեալ գործողութիւնները եւ բաց ասոնցմէ փոխատուութիւններ կ՚ընէ ապրանքներու վրայ եւ ապրանքներ կ՚ընդունի իբր աւանդ։

Բերայի դրասենեակն ալ կը կատարէ Պանքայի բոլոր այս գործողութիւնները բաց ի ապրանքներէն։ Ասկից զատ, օրուան գինովը կը ծախէ եւ կը գնէ՝ անմիջական յանձնումով, վիճակահանութեան զանազան թուղթեր, ինչպէս, Փարիզ բաղաքին պարտատուղթեր, օսմանեան պարտատուղթեր, հելլենական պարտատուղթեր, քանամայի պարտատուղթեր, եւ այլն եւ այլն։

ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ եւ ԲԵՐԱՅԻ ԴՐԱՍԵՆԵԱԿԸ կը ծախեն նաեւ օսմ. պարտատուղթերու քուփոնները, եւ արժէթղթեր կ՚ընդունին, ընթացիկ հաշուով, մինչեւ 50 օսմ. ոսկի տարին 3% տոկոսով։

ԴՐԱՍԵՆԵԱԿ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ, ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Բիւյիւք Ապտուլ խան, Թիւ 4. Մաքրուճըլար իչի, Ստամպօլ. Ամեն օր կէս օրէն վերջը

Սոյն դրասենեակի տնօրէնն, որ երկար տարիներ Օսմ. դատարանաց մէջ զանազան պաշտօններ վարելէ յետոյ այժմ փաստաբանութեան հետեւած է, կը վարէ սոյն դրասենեակի տնօրէնութիւնը։

ԿԸ ԽՄԲԱԳՐԷ Թուրք. լեզուաւ Օսմ. ամէն նախարարութեանց և մասնաւորապէս դատարանաց ուղղելի ամէն կարգի և տեսակի աղերսագիր, ենթիրաղ, լահիա, բըզթէխալ ինչպէս նաեւ ընկերական, առեւտրական և վաճառականական պայմանագիր, ծրագիր, մուրհակ, նամակ, յօդուած, ազդագիր և այլն։

Ընծեռուած է ամէն միջոց և ձեռնհաս անձանց ոճակցութիւնն, որոց օժանդակութեամբ կը ստանձնէ.

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ օտար տէրութեանց Կ. Պոլսոյ հիւպատոսարանաց և Պատրիարքարանաց ուղղելի դատական, առեւտրական, վաճառականական և ընկերական նմանօրինակ ամէն կարգի և տեսակի գրութեանց՝ հայ. յուն. գաղ. անգլ. գերմ. ռուս. իտալ. սպան. Էբրայեց. և պուլղ. լեզուօք։

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ՝ յիշեալ լեզուօք խմբագրեալ նոյնօրինակ ամէն կարգի և տեսակի գրութեանց՝ որ լեզուէ որ կը պահանջուի։

ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ՝ չափոյթ և կնճռալից հաշուոց. Տօմարակալութեան դրութեան վերածումն անկարգ տումարաց։

Գաղտնապահութիւն, ճշդապահութիւն, երաշխաւորեալ։ 958

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ, ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ԵՒ ԳՐԱՏՈՒՆ

Գ. Պաղտատլեան

ՑՈՒՑԱԿ ԳՐՈՑ

ԼԻՆԵԼՈՑ ԶԱՆԱԶԱՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԾԱՆՕԹՈՒԹԵԱՄԲՔ

Գրատունս երկրորդ անգամ ի լոյս ընծայած է սոյն գեղեցիկ եւ սիրուն Գրացանկն ուր ամփոփուած է.

Ա. Իրեն սեփական գրքերն, որոց պարունակութեան մասին կուտայ ուրոյն պիտանի ծանօթութիւններ իրենց գներով։

Բ. Հրապարակի վրայ յաճախեալ դպրոցական, գիտական, գրական եւ այլ ամեն տեսակ գրոց ճոխ ցանկ մը իրենց գներով։

Գ. Պաղտատլեան գործատան այն է՝ Տպարանի, Վիմագրատան, Կազմատան եւ Գրատուն-Թղթավաճառանոցի վերաբերեալ տեղեկութիւններ։

Դ. Համայն Թուրքիոյ Ելեւմտութեան նախկինոց մասին կարեւոր գիտելիք, ուր մի առ մի ցուցուած է Նամակներու, Թղթերու, Գրերու, Նմոյշներու եւայլ եւայլ Աւանդներու սահմանեալ փոխադրութեան գներ հեռաւորութեան շրջանակաց համաձայն։

Ե. Հեռագրական կանոնագիր եւ սակագին համայն Թուրքիոյ։

Զ. Համեմատական արժէք օտար դրամոց։

Է. Դրոշմաթղթի կանոնագիր եւ ցուցակը գնոց ըստ վերջին 1894 տարւոյ արքայական հրամանի։

Ը. Մշտնջենական Օրացոյց գիւրըմբռնելի, ուր տախտակի մը վրայ կը պարզուի 1600էն մինչեւ 2400 տարիներու ամսաթիւերն ու օրերը։

Գրացուցակիս Ա. տպագրութիւնը իւր իւր կարեւոր գիտելիքներ պարունակելուն՝ պէտք ունեցող ոչ մ՚ մը ըլլալուն համար հազարաւոր օրինակներն սպառեցին սուղ ժամանակի մէջ, ուստի այս անգամ սպասաւորեցաք 2 գրշին սահմանել անոր որպէս գի գիրք, Մշտնջենական տպագրութեան եւ այլնի պէտք ունեցողներն միայն առնեն եւ մնացեալ համար ըլլայ մեր նպատակին։

ՏՔԹ. Ն. ՊՕՅԱՃԵԱՆ

Մասնագէտ կանանց և ծննդաբերական գործարաններու հիւանդութեանց, որ 5 տարիէ ի վեր իւր արուեստը կը գործադրէ, ասկից մէկ ու կէս տարի յառաջ Բարիզ գացած ըլլալով կատարելագործուելու համար, մանաւանդ մասնագիտութեան մը մէջ, այս անգամ Նէքերի Հիւանդանոցի բժշկապետ-դասատու, Պ. Կիւյօնի վաւերացեալ հաստատագրին արժանանալով մայրաքաղաքս վերադարձած է։

Հիւանդ կ՚ընդունի կէս օրէ վերջը Կամուրջի գլուխը Բիւչիւքեան էֆէնտիներու եւ կէս օրէ յառաջ Օրթագիւղ, Միքաճեան էֆէնտիի դեղարանները։

Իրեն դիմող աղքատ հիւանդները ձրի կը դարմանէ երկուշաբթի ի Պոլիս և ուրբաթ յՕրթագիւղ։ 9—20

Ընդդէմ դժուարամարսութեան. — Շահէնի Գինի։

ՏՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆ

ԹԷՓԷ ՊԱՇԸ, ՓԱՍՍԱԺ Տ՚ԱՆՏՈՒՍ

(Կէյ խուրլուխ ըէսպանպարան)

Կը դարմանէ ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Մասնաւոր խնամք ծննդաբերական եւ ջղային հիւանդութեանց։ Կ՚ընդունի բշ. դշ. եւ ուր. օրերն յետ միջօրէի, ժամ 7էն 10 (ը. թ). հինգշաբթի օրերը միեւնոյն ժամերուն ձրի։

Գշ. Եշ. և Շբ. օրերն առաւօտեան ժամ 3էն 4, Մէրհամէթճեան դեղարանն (Պահճէ գաբու)։ 960

ՄԻՍՔԷԹ

Նրուանդ եւ ընկերաց խնամքով այս անգամ զուտ խաղողէ պատրաստուած եւ ո՛ր եւ է վնասակար նիւթերէ ըստ ամենայնի զերծ լինելով ստամոքսը զօրացնելու եւ ախորժակ բանալու ատոմ ժամանց համար բժշկաց կողմանէ իսկ անձնարարուած օղին եւ մաստիքան՝ ՄԻՍՔԷԹ մակ անուամբ եւ կնքեալ շիշերով ու որոշեալ գնով ի վաճառ հանուած են հետեւեալ տեղերը։ Ի Ղալաթիա օսմ. Պանքային կարգը Եուսուֆ Իզզէտին էֆէնտի խանին տակ Միսքէթի մթերանոցը եւ մայրաքաղաքիս համբաւաւոր դեղարանները։ Բերայի նշանաւոր գարեջրատուները։ Ղալաթիա Դօմինիօն խանին մէջ Պօղոս աղայի ճաշարանը։ Վօյվօտա փողոց թիւ 92, Քիւրէքճիլէր փողոց Խաչիկ աղայի թիւ 27 ճաշարանը։ Սանդըքճըլար փողոց Արմին աղայի թիւ 199 գրօսարանը։ Մոմխանէ փողոց թիւ 111 Մսկաղէն Ռիսա խանութը։ Թօփխանէ ծխավաճառ Եանիի թիւ 1 խանութը։ Կամուրջին վրայ Վօսփօրի շոգենաւերուն նաւամատոյցը Աթէֆանի հաճի Դօսթիի խանութը։ Եէնի Ճամիլէի նաւամատոյցին դէմ թիւ 12. Ի Պոլիս Հաճօբուլօ խանի կից Մէհմէտ փաշա խան թիւ 4։ Մեծ Շուկայ Մահմուտբաշալար փողոց Թօբալըխանի թիւ 29 ճաշարանը Բերա Հաճօբուլօ շուկային մէջ թիւ 10։ Ղալաթա Սէրայի կից թիւ 57։ Ղալաթա Սէրայի դէմի փողոցը Քիլիսի թիւ 6 խանութը։ Հալէպ Եաղջըի մէջ Օննիկ աղայի ճաշարանը, Մեծ Փողոց շաքարավաճառ Հաճի Սալիմ աղայի թիւ 54 խանութը, Թաքսիմ Պաշի Սերոբէ Ձնանեանի թիւ 40 մթերանոցը։ Ի Գում-գաբու Սիմաւոն ճառտէսի նպարավաճառ Հաճի Միհրան Աղայի թիւ 21 խանութը։ Ի Լանկայ Թուլումպա Մէյտան Մարտուտդղայի թիւ 113 գրօսարանը, Սամաթը պեւր թր 49 թիւ Սիմոն աղային գազինոն, Գատը գիւղ նաւամատոյցին վրայի անուշեղինաց խանութը եւ Զաւրը իչի Թուլումպա փողոց գարեջուրի խանութը Մազրի գիւղ երկաթուղւոյ կայարանի դէմի պարագան։

Հետզհետէ բացուելիք մթերանոցներն ալ պիտի ծանուցուին կարգաւ։ 691

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ 1860 ԻՆ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կ. ԻՆՃԻՃԵԱՆ ՈՐԴԻՔ

ՅԱՍԿԱԳ ՏՈՒՆ ՓԱՌԱՎՈՐ

ՊՈԼԻՍ, ՄԱՀՄՈՒՏՓԱՇԱ, ՓՈՔՐ ԱՊՈՒՏ ԽԱՆԻ ԿԻՑ, 4, 6.

ՃՇՄԱՐԻՏ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ ԵՒՐՈՊԵԱՆ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԻՑ

Այս բազմամեայ համբաւաւոր Տուն, ընդարձակ քառայարկ շէնքի մը սրահներուն մէջ, իւր Գաւառացի եւ Պոլսեցի Պատ. յաճախորդաց տրամադրութեան ներքեւ դրած է մետաքսէ, բրդէ, գթանէ, բամպակէ, փիլոտէրոսէ այլ եւ այլ տեսակ հագնելիք ամառնային և ձմեռնային. դանակեղէնք եւ այլ մանր երկաթեղէնք, Խուրտէվարի եւ Թուհաֆիյէի ամեն առարկայք. բանուածներ, ժամացոյցներ, մեծադրանակ թէ փոքրադրանակ (մինչեւ քառորդ տուգինա). — Գուլպա, թաշկինակ, ֆանէլա, խալը, անձեռոց, բլազրօն, փողկապ, վզնոց, գօտի, ժարէգ արանց եւ կանանց, միսօ, ալէյպա, շալ, բաքիւշոն։ Նաեւ անուշահոտք, եւ զմելի, մկրատ, ածելի. ոսկի, արծաթ եւ նիքէլ ժամացոյց, փանտիլ, շղթայ, զանգակ։ Միախոտի, սիկառի տուփ։ Կաշեղէնք, տիկնանց պայուսակներ, նաեւ արմօնիկ, ֆէնիքս, արիօզա, արիսթօն։ Կոճակեղէնք։ Խաղալիկներ փրչա)։ Անկողնոյ ծածկոյթք բիբէ եւ բուրդ։ Սեղանի սպասք ալբաքա։ — Ուղղակի յարաբերութիւնք եւրոպեան եւ ամերիկեան գործարանաց հետ։ Ամենէն խիստ ճաշակն եւ ամենէն համեստ Քասկն հաւասարապէս զոհ կրնան մնալ։ Ընդարձակ գործառնութիւնք գաւառաց հետ։ Յանձնարարութիւնք շուտ եւ ճիշդ կը կատարուին։ Երաշխաւորեալ մեծաքանակ գնորդներու ապառիկ ալ կը տրուի։ ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ։ 1038 10—42

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԼՈՆՏՐԱՅԻ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ · ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ · ԼՈՆՏՐԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,141,290 · ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,146,418

ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,794,012 · ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,099,000

Ընկերութիւնք Պոլսոյ մէջ հաստատուած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ՝ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի չափաւոր կ'ընդունին, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 · ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւեր և առագաստանաւեր, մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 նշ սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՌՈՍԻԱ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ

1881 Մարտ 20ին Կայսերական հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 ռուբլի
Երաշխաւորութեան գումար	55,000,000 Ֆրք.
1893ի հասոյթք	20,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	70,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵԼ

Բնիկ Ընդհ. Գործակալութեան · Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, թիւ 22, 23 · Մանանճեան Ղալաթիա, Չեօմլէքճի փողոց, 14
Ա. ՀԻՒՄԻՒՐԶ · Դրամատեղ Ս. Ժ. ՌՈՒԲԷՆ ԵՒ ԸՆԿ. 1010

ԳԻՆԻԱՔ

Ա. ՍԻ Ի. ԵՒ Ե. ՄԻԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ · Ա. ԵՒ Ի. ԵՒ Ե. ՄԻԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՍՊԱՌՈՒՄ ՀԱՐԱԶԱՏ ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԽԱՂՈՂԻ ԳԻՆԻԷՆ ՊԱՏՐԱՍՏԵԱԼ

ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ ԱՐՓՈՒՆԵԱՑ Ն. Վ. ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ (15 Դեկտ. 1892) · ԱՐՓՈՒՆԵԱՑ Ն. Թ. ԹԱԳԱԺԱՌԱՆԳ ԿՈՆՍՏԱՆԴԻՆՈՍԻ (16 Յունվ. 1893)

ԵՒ ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԱՑ

Դրուատ յանձնարարութիւններով վաւերացեալ թէ՝ ներքին և թէ արտաքին նշանաւորագոյն բժիշկներէ եւ փիլիսոփաներէ, որոց անուանքը տեսնուին ի բաժակներ շիշի վրայ փակցուած վկայագիրներուն մէջ։

ՍՊԱՌՈՒՄ.—Արտաքին յանձնարարութիւնք եւ առաքում վերջանալով 1892էն հոկտեմբեր ամսոյն սկիզբէն մինչեւ 1893ի ապրիլ սկիզբը 12,314 ՄԵՏՐԻԿ եւ 219 ՏԱԿԱՌ ԳԻՆԵԱՔ հաւաստեալ պաշտօնական գրութեամբ Պիրէայի նաւային գործակալաց, այսինք Բանկլինիոնի, Թըլիւլինի, Լոյտի, Ֆրէսինէի, Մէսաժըրիի, իտալական Ֆլորիոյի շոգենաւային ընկերութեանց։

ՈՒՂԱՐԿՈՒՆՔ.—Ցեցիլիոնա, Կար իր ծովային եզերք (Սուլինի, Մաստրա եւ այլուր), Փորթ Սայիտ, Աւերն Արարիոյ, Պէրութ, Լաթաքիա, Իսքէնտէրուն, Կիպրոս, Սուսամ, Սաղըզ, Իզմիր, Կրետէ, Միտիլի, Տարտանէլ, Աթենոս, Սէլանիք, Փորթօլաղօ, Գավալա, Տէտէ-Աղած, Կ. Պոլիս, Օրտու, Սինոպ, Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռուսաստան, Իսպանիա, Կալաց, Սուլինա, Քէօսթէնճէ, Մէսսին, Ալպանիա, Թիրիէստ (Գերմանիոյ համար) այլն։

Փանելլինիոնի շոգենաւերով սնտուկ 4,042 տակառ 9։ Թըլիւլինի շոգենաւերով սնտուկ 5,704 տակառ 65.—Ռուսական շոգենաւերով սնտուկ 1,729 տակառ 47.—Լոյտի շոգենաւերով սնտուկ 436 տակառ 6.—Ֆլորիոյի շոգենաւերով սնտուկ 185 տակառ 7.—Ֆրէսինէի շոգենաւերով սնտուկ 174. Մէսաժըրիի շոգենաւերով սնտուկ 44։ Գումար ընդ ամէնը սնտուկ 12,314, տակառ 219։

Առագաստաւոր նաւերով, այլ եւ այլ միջոցներով, որպէս նաեւ տեղական զանազան գաւառաց առաքումներն եւ տեղական սպառումը չեն պարունակուիր վերի քանակութեանց մէջ։

Գնեւոր տարեկան ընդհանուր սպառում՝ օտար երկիրներու մէջ 1,000,000 ֆրանքի արժողութեան. ԻՐԱԿԱՆ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳԻՆԵԱՔ 600,000, ՇԻՇԻ ՀԱՄԱՐ ՑԱՐՄԱՐ ՏԱԿԱՌԱՑ ՄԷՋ։ Երաշխաւորութիւն զուտ խաղողէ հարազատութեան 100,000 Ֆրանք. նոյն գործարանին մէջ կը պատրաստուին նաեւ անուշ ըմպելեաց ի լոր տեսակները խաղողի հարազատ ցքէ։ Ցոյժ ընտիր տեսակներ եւ եւրոպականներու հետ մրցելու կարող։ Նոյնպէս տակառներով ընտիր Ռոմեր եւս կը վաճառուին։ 773

ԳՈՐԾԱՐԱՆ «ԱՄՊԵԼՈՍ, (ԱՑԳԻ)» Ի ՊԻՐԷԱՑ «ԱՊՈԼԼՈՆԻ» ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ ԿԻՑ։

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԼՐԱՄՔԼՐԻ

Մերքէզը սալթանաթը սէնիէտէ պուլունան Ճինուար Ճէնապը միւլքիեանէ մուաջէնաթը իչուն միւպայաար մէվգըի միւնագասայա գօնուլան լաճմըն իւպու մայըսը րուժինին 26ընձը ջէնչշէնպիհ կիւնինէ գատար մինագասասը պիլ իճրա եէվմը մէգքիւրտէ պարարը գաթիսի միւլքիեէ եէքի վէ մա յըսըն 30ընճը բազար իրթէսի կիւնինէ գատար տախի թէզկըրրուր իւտէճէք ֆիյաթընտան 100տէ 5 թէնզիլինին գապուլը իլէ եէվմը մէգքիւրտէ իհալէի գաթիեսի իճրա գըլընաճաղը ճիհէթլէ իթաըընա թալիփ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 13 2—9

Թարապլուսը Ղարպ Ֆըրգասը իչուն միւպայա օլունաճագ օլան 700,000 գըլէ տաքիքին պէհէր գըլէսի 34 փարայա թալիպի ղուհուր էօհտէսինտէ օլուպ մայըսը րուժինին 18ինճի չարշանպըհ կիւնիւ գարարը գաթիսի միւլքիեէ եէքի վէ իրթէսի կիւնիւ տախի 100տէ 5 թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթաըընա թալիփ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 14 2—2

ԿԱՐԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

ՍԻՆԿԸՐ

Լաւագոյններն աշխարհի մէջ։ Ամէն ցուցահանդէսներու մէջ ամենէն բարձր վարձքերն ստացած է։ Սինկըր գործարանը միայնակ աւելի մեքենայ կը ծախէ քան բոլոր միւս գործարանները միահամուռ։ Սինկըրի ճշմարիտ մեքենաները կը կատարեն աստղի ամէն տեսակ գործեր։ Իր մեծ համբաւին պատճառաւ, բազմաթիւ կեղծեր շինուած են։ Ուրեմն միակ չի բաւեր Սինկըր անունը մեքենային վրայ. ճշմարիտ Սինկըր երբ մի միտյն կը ծախուին Գ. Կ. էնտիւրի կերի մթերանոցներուն մէջ, Պոլիս, Սուլթան Համամ թիւ 9. Ղալաթիա, Թիւնէլին բովը, դատարանին դիմացը. Բարաքէօյ, Շիշլիի Թրամուէյին կայարանը. Բերա, Կալաթա-Սէրայի վարժարանին դէմը։ Սինկըր ընկերութիւնը մասնաճիւղեր ունի Թուրքիոյ ամէն գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ Սինկըրի ճշմարիտ մեքենան կը կրէ գործարանի ապրանքանիշ։

Թիւ 1058 · 5—78

ՀԻՎՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԳԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

Ի ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց ցաւցնելու լինարի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենաստոյգ դնելու ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև զարմանելու ամէն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։
(Բացի կիրակէէ) ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 114

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն. եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռօօյեալ Վինտզօրի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան ամենէն աղէկ, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափիլ եւայլն։ Այս դեղ, որուն տեղը չգտնուի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառուելու օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի զրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վէրժէնէի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախուի Ռօօյեալ Վինտզօրի ծախուած տեղերը։

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Երթեւեկութիւն Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բաէտէր	1700
Արօլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	3000	Կրոտնօ	2200	Քուիդօ	2800
Դասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալդօ	4400
Դօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Դրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3900
Դըֆֆալօ	8800	Համլէթ	1200	Րօմէօ	3500
Դէյրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Դալիսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գազօ	2000	Քօլինօ	4000	Սաֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօմնօ	2200	Սիմիօ	2000
Զիբալօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	5500	Լէանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Դօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիգօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրրինօ	900
Տուրօ	4800	Մարգէլլօ	3500	Ուլպինօ	5000
Տրաբօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էայնաւօ	2600	Մուրինօ	3100	Ետնօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օթլանտօ	3000	Տիֆայնըրնս	00
Տ, աթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ճրմպօ	200
Ֆալքօն	800	Օզբանօ	4500	Զէրօ	1,0
Ֆլօրօ	700	Օդդօ	2000	Մօարիթօ	1 0
		Էճիփշըն Մօնարք	8000		
		Բրիթըն Մօնարք	8000		
		Լըգիըն Մօնարք	8100		

Ուղղակի շոգենաւը, Նաւապետ Քէռ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 28ին և Յունիս 10ին հոս կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌՒՏՕ Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա
858

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷԼ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիայի և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւոր ուղեւորութիւն

Մեկնելիք շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի յունիս 5ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութեան

Նաւուղեկի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՄՈԹԷ ԲՐՊՈՒԼ
Մումհանէ Սիթէ-Ֆրանսէ
1054

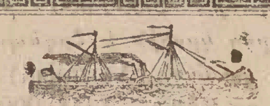

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլի, Պորթոյի, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ կանոնաւոր շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Րամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրս	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասքընի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւյէն	1500

Թէպս շոգենաւը, Նաւապետ Տէյ, ամսոյս վերջի 21ին Լիվըրփուլէն աստ կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրփուլ

ՎԻՆԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ · ՔԻՆԱՅՈՎ, ՄՍՈՎ ԵՒ ԿՐԱՆՈՒԹԵՌԵՐՈՎ

Ամենազօր կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, Կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամէն փափուկ անձինք։

Բազմաթիւ Մէկանանց և Ջղային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՎԻՆԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու կազդուրիչն է, նշանակէ Ստամոքսի տկարութեան, կեղծութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամէն ցաւերու, փորհարութեան, Չիւծման, երկար ապաքինման, եւ ի մի բան, թուլութեան, վատութեան, Ջղային անհաստատութեան ամէն վիճակներուն որոց շատեր շարաչար կը ծախէ ինչպէս յայտնի են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻՆԱԼ Վիքթոր Հիւկօ փողոց 14—ԼԻՈՆ 438

Գործակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՕԿԻՒՍԹ ԲԱՍԷԼԱ Ղալաթիա, Մումհանէ, Թ. 86. Փոքրաքանակ կը վաճառուի ամէն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ՈՒՆԻՈՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

Հաստատեալ ի Փարիզ ի կեդրոնատեղին, Պրով փողոց, թիւ 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Ունիոն-Լիֆ»	»	144,500,000

Ի Կ. Պոլիս, Ընկերութեան գրամատունը՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Քայսէրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ։ 690

ՇԻՐՔԷԹԻ ՀԱՅՐԻԷ

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
11 —		11 30	
11 30		11 50	6 25
12 —		12 20	7 —
12 30	6 15	12 45	7 30
1 —	7 Վոսփ.	1 20	8 20
1 30	7 45	1 50	9 5
2 —	8 10	2 15	9 50
2 30	8 50	2 50	10 15 Դգկ.
3 —	9 30	2 45 Վոսփ.	10 30 Ֆէրպ
3 15 Ֆէրպ.	9 45 Ֆէրպ.	3 25	10 40 Գգկ.
3 30	10 20	4 — Ֆէրպօթ	11 —
4 15	10 35 Գգկ.	4 35	11 30 Ֆէրպ
4 35 Վոսփ.	11 5 Դուզկ.	5 — Վոսփ.	11 30 Դգկ.*
4 45 Ֆէրպ.	11 — Ֆէրպ.	5 10	11 50
5 —	11 20	5 35 Ֆէրպօթ	— —
5 35	12 5	5 40	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
11 —	—	11 20	— —
11 45	7 —	11 50	6 25
12 30	8 10	12 15	7 30
1 15	7 45 Վոսփ.	1 —	8 20
2 —	9 —	1 45	9 5
2 35	9 30	2 15	9 45
3 20	9 45 Ֆէրպ.	3 5	10 15
3 15 Ֆէրպօթ	10 15	2 45 Վոսփ.	10 50 Ֆէրպ.
4 —	10 40	4 — Ֆէրպօթ	10 40
4 30	11 — Ֆէրպ.	4 30	11 30 Ֆէրպ.
5 45 Ֆէրպօթ	11 10	5 — Վոսփ.	11 20
5 15	11 45	5 30	11 50
6 —	12 5	5 35 Ֆէրպօթ	12 10

*Այս երթեւեկութիւնը ուրբաթ, շաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

1 30 Հարէմէն Սալաճագ բացի Ուր. է)
4 — » » բացի ուր. է
10 40 » » բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
1 — Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ բացի կիր. է
3 30 » » » բացի Ուր. է
10 10 » » անտի Սալաճագ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ

ԳԱՂԱԹԱՅԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՓԱՐԶ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իւսկիւտարէն Գաղաթա Սիրքէճի
4 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
4 — Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 35 Սիրքէճիէն Գաղաթա Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գալթ. Իւսկիւտար

Ծան.—Օդը մրրկալից եղած ատեն, շոգենաւք իրենց ցուցուած տեղը պիտի մնան։

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 16/28 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Դշ. 17/29 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 18/30 Սեւաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 18/30 Սուրհանդակ դէպի Փորր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 19/31 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

ԱԶԴ.—Մայիս 17/29, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ զացող շոգենաւին։ 605

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք տարւոյ երկու անգամ կը բանին Լիվըրփուլի և Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գազալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթօն	2403
Բավոնիա	5587	Ադլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեբբօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորօգգօ	1855
Շէրմուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՕԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, թիւ 401
Ղալաթիա 932

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ